

THEOSOFIA

Jaargang 107 nummer 4, augustus 2006
Tweemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland
ISSN 0040-5868

Redactie:

Anne Myrthe Iken,
Elly Kooijman,
Wies Kuiper
Els Rijnaker (hoofdred.)

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154,
1074 VM Amsterdam

Abonnementen:

met incasso-opdracht €17,50
per jaar, zonder incasso-
opdracht €22,50 per jaar
(Nederland en België).
Losse nummers: €3,50.

Zetwerk: Willy van Vledder

Druk: AD-Druk bv / Zeist

Omslag ontwerp:

Richard van Dijk

© 2006

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, foto-
kopie, microfilm, of op andere wijze,
zonder voorafgaande toestemming van
de uitgever.

Inhoud

Rede van de President Radha Burnier	123
Over geen weerstand bieden N. Sri Ram	128
Krishnamurti over afhankelijkheid en leegte Arturo M. Perez	132
Herinnering aan dr. Annie Besant Dolores Gago	136
De waarde van een ideaal Annie Besant	140
Annie Besant en Krishnamurti: twee grote zielen op zoek naar waarheid P. Krishna	142
De Montessori-kleuterschool op het terrein van het ITC Agnes Hoedemaker	148
De verborgen zijde van het logewerk Paul Zwollo	150
Wie was...	153
Verenigingsnieuws	155
Adressen Theosofische Vereniging	160

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting gebracht tenzij
vervat in een officieel document.

The Theosophical Society

De Theosophical Society (waarvan de Theosofische Vereniging in Nederland de Nederlandse afdeling is) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. Zij heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India en 49 afdelingen over de gehele wereld.

De Theosophical Society bestaat uit studenten die bij eender welke religie aangesloten kunnen zijn of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging (zie achterkant omslag) onderschrijven, dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging en dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen. Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar Waarheid. Zij zijn van mening dat Waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen. Zij zien de Waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aanname. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen. Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de Goddelijke Wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om Goddelijke Wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals Waarheid het doel is, is Vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden. Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde. Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de Wetenschap van de Geest terug, door de mens te leren de Geest te zien als zijn werkelijk zelf en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan. Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten, en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de Theosofische Vereniging bestuderen deze waarheden en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken is welkom als lid.
Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

Rede van de President

– Radha Burnier

Het lidmaatschap van de Theosophical Society staat open voor allen die geloven dat de wereld één is. Toch is er een aantal mensen dat lid wordt dat zeer sterk geconditioneerd blijft door de eeuwenoude gewoonte van het denkvermogen om te denken in termen van verdeeldheid.

Deze toespraak werd gehouden tijdens de 128ste jaarlijkse conventie van de Theosophical Society, Adyar, 26 december 2003

Zo horen wij van tijd tot tijd een groep die zegt: ‘Wij horen bij onze nationale organisatie in dit land dat van ons is. Wij willen geen inmenging uit Adyar, noch een algemene raad die andere werelddelen vertegenwoordigt waar wij niets mee te maken hebben’. Op een lager niveau wordt in sommige loges een soortgelijk gevoel opgeroepen door die paar mensen die geen begrip hebben van de doelstellingen en het werk van de Vereniging en die denken afgescheiden te zijn van de sectie waartoe zij behoren. Het afgescheiden denkvermogen zegt: ‘Ik, en dus ook mijn loge of mijn associatie, heb andere belangen dan die van de vereniging als geheel’. Het is jammer dat er zulke reacties zijn, zelfs bij een minderheid van de leden, terwijl het fundamentele doel van de vereniging altijd en ook nu is om de vervreemding te elimineren die veroorzaakt wordt door identificaties met land, religie, ras, gemeenschap, andere zaken en vooral door het zich vereenzelvigen met de entiteit die ‘ik’ genoemd wordt.

De TS zou een éénmakende invloed moeten uitstralen die sterk genoeg is om mentale vooroordelen te vernietigen en aldus voorop moeten lopen bij de spirituele vooruitgang. Een denkvermogen dat alles kan omvatten is volkomen anders dan een denkvermogen dat alles in hokjes verdeelt. Ons ledental zou samengesteld moeten zijn uit mensen die het absolute belang

van universaliteit weten te waarderen en niet uit mensen die een werelds standpunt innemen en zeggen: 'Ik ben dit en jij bent dat'. De hele TS, bestaande uit leden met verschillende achtergronden, is één: wij hebben allemaal het gemeenschappelijk doel van wereldtransformatie, van het vervangen van wedijver door samenwerking. Wanneer er een verdelende houding bestaat tussen ons, is dat als een kanker.

broer ongedaan heeft gelaten op het gebied van de theosofie'.

Deze geest van onderlinge verdraagzaamheid, menslievendheid en liefde is het kenmerk van een theosoof. Verdraagzaamheid is geen negatieve of passieve geestestoestand. Het is de duidelijke erkenning van een belangrijk feit: ieder individu heeft een weg te gaan die hem eigen is en ieder persoon handelt volgens de wet van zijn wezen. Het bestaan van wat de zeven stralen genoemd wordt en hun ontelbare onderverdelingen wijst op de prachtige waarheid dat er, van het midden tot de omtrek en weer naar het midden, talloze wegen te bewandelen zijn. Zoals Sri Krishna zegt in de *Bhagavad Gita*, alle wegen zijn de zijne. Hij vertegenwoordigt de bron en het doel van alle dingen en is daarom het middelpunt van waaruit het leven door het universum stroomt en op unieke wijze verrijkt ook weer terugkomt.

Wanneer verdraagzaamheid inzicht biedt in de ware aard van alle levende wezens, verbreekt zij de begrenzingen die haar inperken. Eerst wordt zij menslievendheid, en dan bloeit zij op in dat onbeschrijflijke, diepe bewustzijn van de eenheid van leven, die liefde is. Menslievendheid, of *dana*, is naar men zegt de eerste van de grote veranderingen in bewustzijn die vereist zijn voor het oversteken van de zee van onwetendheid en pijn naar de overkant. Verdraagzaamheid is het eindigen van weerstand tegen de verschillen die kenmerkend zijn voor de unieke rol en het doel van talloze wezens. Maar wanneer wij echt beginnen met het waarderen van de schoonheid van veelheid – schoonheid in verschijning, handeling, functie en zelfs in een speciale manier van realisatie – dan bereikt verdraagzaamheid het kritieke punt dat de uitgaande energie van liefde is. Wij hoeven niet aan te nemen dat er een starre opeenvolging bestaat die leidt van verdraagzaamheid naar menslievendheid en dan naar liefde. Alle drie kunnen zich vermengen, waarbij alleen het intensiteitsniveau wordt uitgedrukt dat heerst op elk punt van het pad van vooruitgang naar de Ene waarheid.

Een denkvermogen dat universeel is beschouwt de hele aarde als haar thuis en alle mensen, en in feite alle levende wezens, als familie.

Een denkvermogen dat universeel is beschouwt de hele aarde als haar thuis en alle mensen, en in feite alle levende wezens, als familie, waarvan het welzijn niet los gezien kan worden van dat van enig ander schepsel. Bij het ontbreken van deze benadering, die in beginsel onvoorwaardelijk dient te zijn, ofschoon er in de praktijk soms toch wel uitzonderingen voorkomen, is er niets dat de Vereniging onderscheidt van andere associaties met minder hoogstaande doelen. De universele benadering van de TS heeft niet een uitsluitend wereldse doelstelling; zij opent de deur naar de hogere niveaus van bewustwording, waar men het leven ziet als een alles-door-dringende essentie die zich niet leent voor verdeling.

Zoals één van de Groten meer dan een eeuw geleden schreef:

'De theosofie... moet een objectieve uitdrukking vinden in een allesomvattende levenscode die volkomen doordrongen is van haar geest – de geest van onderlinge verdraagzaamheid, menslievendheid en liefde... Wend immer uw blik af van de onvolmaaktheden van uw buurman en richt liever uw aandacht op uw eigen tekortkomingen met de bedoeling deze te corrigeren en wijzer te worden... Leef u niet uit in onbroederlijke vergelijkingen tussen de taak die u zelf verricht hebt en het werk dat uw buurman of

Menslievendheid is onmiddellijke respons op de nood van een ander, en op het goede van een ander, of die ander nu een mens is of niet. De respons kan de vorm aannemen van innerlijke of uiterlijke handeling. Maar al te vaak vergeten wij dat onzelfzuchtige gedachten kracht hebben en dat menslievendheid betekent het overal versterken van het goede door zelf een middelpunt te vormen van oprecht ervaren warme, broederlijke gevoelens.

Wanneer er een relatie bestaat van onderlinge en oprechte genegenheid in een gezin, veroordeelt geen van haar leden een ander die struikelt. In tegendeel, hij reikt een helpende hand toe. Dit is toch zeker het soort band dat moet bestaan tussen leden van de Vereniging, in welk land zij ook zijn, welke cultuur of taal zij ook geleerd hebben. Zij die wantrouwen ervaren en zich vastklampen aan het zich identificeren met bepaalde plaatsen, bezittingen, ideeën enzovoort, kunnen niet echt beweren dat zij theosoof zijn of zelfs echte leden van de Vereniging. Zoals de Oudere Broeders, naar wie hierboven verwezen werd, al zeiden: ieder van ons moet voor zichzelf 'duidelijke, ondubbelzinnige noties van ethische ideeën en plichten' uitwerken, die het meest en het best de altruïstische en juiste gevoelens in ons bevredigen. Wij moeten manieren zien te vinden om universele broederschap op te bouwen en om meer vrede en begrip in de hele wereld teweeg te brengen. Onze onderlinge verhoudingen binnen de Vereniging zijn een toets voor de theosofische energie die wij kunnen stoppen in contacten buiten de Vereniging.

Wanneer de mensheid tot het hoogste niveau omhooggestuwd is, zal zij datgene belichamen wat één van de Mahatma's noemde het 'heilige gevoel' van liefde, het enige onsterfelijke gevoel dat het sterven van het lichaam overleeft. Het is het voorbestemde doel van het menselijk leven om deze staat van universele liefde te bereiken, die gespeend is van persoonlijke vooroordelen en zelfzuchtige denkbeelden of impulsen. Ons wordt verteld dat er, naar mate de vooruitgang groter is naar bevrij-

ding die de menselijke staat bekroont en individuele persoonlijke gevoelens te boven gaat (zelfs bloedbanden, vriendschap, patriotisme en vooringenomenheid jegens andere rassen), dat er dan het enige ware en heilige gevoel zal ontstaan: een geweldig grote liefde voor de hele mensheid, onzelfzuchtig, universeel en eeuwigdurend. Bovendien is dat de plicht van ieder mens die in staat is tot een onzelfzuchtige impuls, om te doen wat hij maar kan voor het welzijn van de mensheid. Leren van zijn gezin te houden, van zijn land of van wat dan ook is nog maar het begin van leren van het geheel te houden.

Wanneer de mensheid beseft dat universele liefde haar doel is en daarvoor gaat werken, dan zal al het andere goed komen.

Wanneer de mensheid beseft dat universele liefde haar doel is en daarvoor gaat werken, dan zal al het andere goed komen. Alle wezens in het dierenrijk zullen 'grote oudere broeders' ontdekken in de mens, en zij zullen met liefde en zorg omringd worden. Zij zullen bevrijd worden van hun agressie en de slechtste dierlijke eigenschappen. Vele religies hebben zo'n toekomst beschreven, zo wordt bijvoorbeeld gezegd in de christelijke geschriften:

'De wolf en het lam wonen samen, de panter vlijt zich neer naast het bokje, het kalf en de leeuw weiden samen: een kleine jongen kan ze hoeden. De koe en de berin sluiten vriendschap, hun jongen liggen bijeen. De leeuw eet haksel als het rund, de zuigeling speelt bij het hol van de adder, het kind strekt zijn hand uit naar het nest van de slang. Niemand doet nog kwaad of handelt nog verderfelijk op heel mijn heilige berg; want de kennis van Jahwe vervult het hele land, zoals het water heel de bodem van de zee bedekt.' (Jesaja 11, 6-14.)

De oosterse traditie wil dat in aanwezigheid van heiligen veel gevaarlijke dieren hun angst kwijtraken en niet langer een

bedreiging vormen voor anderen. Dit is geen verbeelding, maar een voorspelling van de rol van de mens, daar hij zich bovenaan de evolutionaire keten op aarde bevindt – niet een destructieve rol, zoals hij die nu heeft, maar als weldoener van allen die fysiek of mentaal zwakker zijn.

De mens zou ook van de aarde een fantastisch paradijs kunnen maken, met een enorm grote verscheidenheid aan plantenleven. U kent waarschijnlijk allen het verhaal van een verwaarloosd stuk land waarop een man werkte met veel toewijding en dat hij veranderde in een prachtige tuin. Toen de tuin er in volle glorie bijlag, merkte een priester, die hier elke dag langskwam, eens op: ‘Hoe wonderschoon zijn God’s werken!’ Maar de man die het land bewerkt had, antwoordde: ‘U had het moeten zien toen het helemaal aan God was overgelaten!’ Het is een deel van de menselijke lotsbestemming om het evolutionaire werk van de natuur te helpen en te versnellen; de mens is begiftigd met prachtige eigenschappen, intelligentie en vaardigheden, opdat hij kan samenwerken met de natuur en de aarde kan omvormen tot een hemel.

trouwen en samenwerking in het leven geroepen worden. Waar ook maar een loge is of een groepje leden, is het van essentieel belang om het besef in te prenten en te versterken dat wij een wereldwijde, nauw verbonden groep mensen zijn, die eenzelfde kijk op de wereld delen, een gezamenlijke ethiek, en een levenswijze die het meest bevorderlijk is voor het bereiken van ons gezamenlijke doel: universele liefde.

De dichter Tennyson, die van tijd tot tijd verlichting van het denkvermogen ervaren heeft, schreef: ‘Opperste kennis is niets anders dan opperste liefde’. Omgekeerd is opperste liefde ook opperste kennis. Door intellectuele processen en experimenteel onderzoek wordt de aard van het universum tot op zekere hoogte begrepen door wetenschappers. Maar alleen wanneer het denkvermogen zijn barrières doorbreekt en de staat van universele liefde betreedt, gaat het de complexe schoonheid en waarheid van de levensfuncties leren kennen. Door diep in de materiële samenstelling en processen van levende lichamen te duiken ontdekken moderne wetenschappers een verbijsterend en ingewikkeld mechanisme op het onzichtbare nano-niveau. Elk molecuul is een wonder. Een aanhaling van de onderscheiden wetenschapper Paul Davies:

‘Iedere cel zit volgepakt met piepkleine structuren die regelrecht uit een ingenieurs-handboek lijken te komen. Minuscule pinnetten, scharen, pompen, motoren, hefboomen, kleppen, pijpen, kettingen en zelfs voertuigen komen veelvuldig voor. Maar natuurlijk is de cel meer dan alleen maar een tas vol instrumentjes. De verscheidene delen passen in elkaar om een gladjes functionerend geheel te vormen, zoals het geval is bij een ingewikkelde fabrieksproductielijn. Het levenswonder is niet dat het gemaakt is van nanogereedschap, maar dat deze piepkleine verscheidene deeltjes op een goed georganiseerde manier geïntegreerd zijn.

‘Wat is het geheim van deze verbluffende organisatie? Hoe kunnen stomme atomen dit voor elkaar krijgen? Ieder apart kunnen atomen alleen maar hun burens opzij duwen en een band met ze vormen als de omstandigheden daarvoor geschikt zijn. Toch krijgen ze

**Laten we om te beginnen leren
verdraagzaam te zijn, elkaars
unieke aard te waarderen; laten wij
onze gevoelens van sympathie uit-
breiden en leren vol liefde te
denken en te handelen jegens
iedereen.**

Maar wij kunnen niet plotseling opbloeien tot liefde en harmonie in handeling. Laten we om te beginnen leren verdraagzaam te zijn, elkaars unieke aard te waarderen; laten wij onze gevoelens van sympathie uitbreiden en leren vol liefde te denken en te handelen jegens iedereen. Door zo onze hoofden en harten te zuiveren zullen wij in liefde groeien. Juist aan de basis van het theosofische werk moet een geest van vriendschap en verdraagzaamheid, ver-

collectief ingenieuze wonderen voor elkaar wat betreft constructie en beheersing, van een tot nu toe door menselijke ingenieurs ongevenaarde complexiteit en precieze afstemming.'

Dit alles lijkt wonderbaarlijk, maar wetenschappers aanvaardden geen wonderen. Dus zijn ze verbijsterd en zolang hun benadering alleen intellectueel is, zullen ze misschien nooit het geheim ervan ontdekken. Maar de ziener of de wijze met grenzenloze liefde, die één met alle leven is, weet dat het Ene Leven doordringt in, ja zelfs de essentie is van, ieder stoffelijk atoom. Vandaar dat het de materie zelf vormt (ML no. 10). HPB citeerde de beroemde wetenschapper Edison (CW, XII. 130), lang voor het tijdperk van snelle wetenschappelijke vooruitgang:

'Het lijkt mij dat ieder atoom in het bezit is van een bepaalde hoeveelheid primitieve intelligentie. Kijk eens naar de duizend manieren waarop atomen combinaties vormen met de manieren van andere elementen... Wilt u zeggen dat zij dit doen zonder intelligentie?'

Liefde leert haar volgelingen de mysteries van de natuur te ontsluiëren. Zoals Annie Besant al zei:

'Dat wat nooit ontstaat door argumenten, door tegenstellingen, door intellectueel redeneren, zal ontstaan als het hart van liefde binnenin ons de spirituele aard heeft doen ontwaken. Want liefde is dieper dan intellect, liefde is groter dan intelligentie, en de liefdes-aard en de goddelijke aard zijn zo nauw verbonden dat het niet lang meer zal duren voordat de mens die zijn broer bemint, ook God bemint.'

De weg naar Goddelijke Wijsheid of theosofie is de weg die leidt tot onvoorwaardelijke, onbegrensde liefde. Hij begint met verdraagzaamheid, menslievendheid en een heleboel aanverwante deugden. Laten we binnen de theosofische vereniging niet de fout maken om in hokjes te blijven zitten van nationalistische, raciale of religieuze gevoelens en daardoor niet langer ware theosofen te zijn.

Uit: *The Theosophist*, januari 2004
Vertaling: A.M.I.

Ruimte is de grondvoorwaarde voor al wat bestaat, of het nu materieel of immaterieel van aard is, omdat we ons geen voorwerp of wezen kunnen voorstellen zónder ruimte.

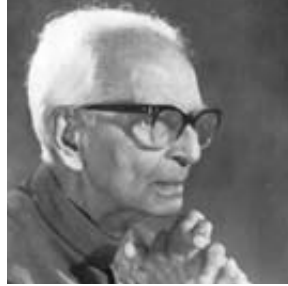
Ruimte is daarom niet alleen een grondvoorwaarde voor alle bestaan, maar een fundamentele eigenschap van ons bewustzijn.

Foundations of Tibetan Mysticism

Over geen weerstand bieden

– N. Sri Ram

De dichter Shelley schreef de beroemde woorden, ‘Het Ene blijft, het vele verandert en gaat ten einde’, wat op verschillende manieren kan worden uitgelegd. Meestal ligt de schoonheid van een poëtische uitspraak in het uitdrukken van meer dan één betekenis.

Een ongewijzigd overgenomen lezing gehouden op 12 januari 1970 te Adyar door de toenmalige president van de Theosophical Society.

Dat wat altijd Eén is, ondeelbaar en onveranderlijk, kan niet ophouden te bestaan. Alle dingen die dit wel doen gaan eerst in kwaliteit achteruit, vallen door krachten in henzelf uiteen en houden vervolgens op te bestaan; maar als iets ondeelbaar is dan moet het natuurlijk voor altijd blijven bestaan. Het Ene kan voorgesteld worden als de bron waaruit het vele voortkomt, de substantie waaruit het vele gevormd wordt.

Volgens de occulte leer is deze substantie Stof in zijn oorspronkelijk aspect. Als zodanig kunnen we het aether noemen. Hier en daar maakt HPB een onderscheid tussen aether en ākāsa, maar elders spreekt ze erover alsof zij hetzelfde zijn. De gedachte aan aether als een zee waarin alle dingen zich bewegen werd in de negentiende eeuw door de wetenschap gekoesterd; het bleek een hypothese te zijn die werkte en duidelijkheid gaf. Sir Oliver Lodge was een bekend vertegenwoordiger van dat denkbeeld. Daarna kwamen de theorieën van Einstein ervoor in de plaats, die de indruk kunnen wekken weinig te maken te hebben met onze werkelijke ervaring omtrent het wezen van de dingen. Maar zij zijn geaccepteerd omdat ze in de praktijk voldoen; de hedendaagse wetenschap is in staat zijn voorspellingen te doen zonder de hypothese van een dergelijke tussenstof als aether. Als er sprake is van een materiële tussenstof dan moet het op de een of an-

dere manier de beweging van materiële lichamen belemmeren en enige vertraging veroorzaken, maar dat gebeurt niet en daarom heeft aether opgehouden een rol te spelen in de hedendaagse wetenschap.

Aether of Wortelstof heeft geheimzinnige eigenschappen die afwijken van gewone materie. Het lijkt meer op bewustzijn in zijn fundamentele aspect. Gewone materie moet enige weerstand bieden. Ons eigen denkvermogen biedt weerstand aan vele dingen: het staat open voor en trekt zelfs bepaalde ideeën aan, maar stoot andere af. Dat heeft te maken met het niveau van bewustzijn zoals dit zich in onszelf heeft ontwikkeld. Maar er kan een soort bewustzijn bestaan dat helemaal geen weerstand biedt, zodat alle trillingen van welke golflengte dan ook er door heen kunnen dringen, het bewustzijn kan er kennis van nemen, maar verandert er niet door; het blijft ongewijzigd temidden van veranderingen. Dat soort bewustzijn is diep in ons verborgen, of het is in aanleg aanwezig. In elk geval kunnen we de vraag stellen of er een dergelijk bewustzijn kan bestaan.

Deze toestand om helemaal geen weerstand te bieden wordt door Krishnamurti uitgedrukt als gevoeligheid, kwetsbaarheid. Het maakt de leer van Lao-Tze over het bieden van geen weerstand begrijpelijk als een realiteit die in de praktijk zijn waarde heeft. Het is een innerlijke toestand van volstrekte bescheidenheid, nederigheid waarbij er geen weerstand is. Dit ontbreken van weerstand wil echter niet zeggen dat men niet in staat is tot handelen, maar, zoals eerder is opgemerkt, betekent het dat elke soort trilling die tussenstof van bewustzijn kan doordringen en er door herkend wordt. Het woord 'bewustzijn' wil zeggen zich bewust zijn van wat plaats vindt. Als een trilling er door heen gaat, wordt de essentie van de trilling herkend – niet als golflengtes, frequenties enzovoort, maar als een trilling die overeenkomt met een verandering in bewustzijn en als zodanig wordt gekend; niet in wiskundige termen, maar als een verandering in de kwaliteit van bewustzijn en wat ervaren wordt. Als een lichte deining het oppervlak van

een meer beroert, blijft het meer volledig ongestoord. Op dezelfde manier kan men alles weten, alles registreren, maar tegelijkertijd geheel onaangedaan blijven.

Dit geen weerstand bieden behoort tot een voorwaarde die de basis vormt voor de meest positieve handeling. In feite is het alleen die toestand van in het geheel geen weerstand bieden, of niet-egoïstisch zijn, die het mogelijk maakt om met *geheel* ons wezen te handelen. Meestal handelen we niet met geheel ons wezen, maar slechts met een deel - bijvoorbeeld, met het denkvermogen. Al het handelen dat gegrondvest is op het 'afgescheiden zelf' kan slechts gedeeltelijk zijn. Alleen al het woord 'zelf' brengt een zeker voorbehoud met zich mee, het op een afstand blijven, het voor de eigen zaak opkomen en vervolgens handelen wanneer dit nodig is. Het bewustzijn wordt verdeeld; een deel eist voor zichzelf een plaats op als een zelf, het 'Ik', terwijl uit het andere deel handeling voortvloeit. Het 'Ik' probeert veiligheid te handhaven, heeft diverse plannen en doelen met betrekking tot de toekomst en voert dan de daarbij behorende handeling uit. Zo is er een splitsing tussen het zelf en de handeling die wordt uitgevoerd.

In feite is het alleen die toestand van in het geheel geen weerstand bieden, of niet-egoïstisch zijn, die het mogelijk maakt om met geheel ons wezen te handelen.

Maar zoals we wellicht uit eigen ervaring weten, *kan* er totale volkomen handeling zijn, die met volledige aandacht uitgevoerd wordt. Wanneer de belangrijke spirituele Leraren over eenpuntige gerichtheid spreken, kan het zijn dat Zij onder andere op deze toestand doelen. Dat betekent dat er geen sprake is van splitsing in iemands aard, dus totaliteit van iemands wezen – of om het te vertolken in heel praktische bevoordingen - het geheel van iemands belangstelling, genegenheid, aandacht is op

het voorwerp gericht. Het wordt beschouwd als een noodzakelijke vereiste voor het betreden van het Pad en suggereert de noodzakelijke verandering of transformatie in het individu.

Eenpuntige gerichtheid kan ook andere

Er bestaat een bepaalde aard die voor iedereen fundamenteel is, hoezeer de uiterlijke samenstelling verschillend is en de ene persoon van de ander kan onderscheiden. Het is de menselijke natuur.

betekenissen hebben. Het betekent dat alle energieën van onze aard gewijd moeten worden aan dit streven en niet verspreid in verschillende richtingen. We moeten niet voortdurend aarzelen of ons bewegen tussen doeleinden die met elkaar in strijd zijn. Maar voordat men eenpuntig kan zijn, moet er een zekere eenwording van iemands aard zijn. Een gemoedsgesteldheid die open staat voor iedere invloed, deze verwelkomt en begrijpt en er niet door ontsteld of verstoord wordt, komt beslist overeen met de gesteldheid van de belangrijke spirituele Leraren, die de begrenzingen van de wereld waarin we leven hebben overstegen. Als het scherp van een zwaard geen weerstand ontmoet, doet het deze ervaring gewoon op en snijdt niets door, of als een elektrische stroom absoluut geen weerstand tegenkomt, brengt het noch hitte noch licht voort, maar neemt gewoon zijn beloop. Dit voorbeeld moet zodanig opgevat worden dat het de waarheid waarnaar het verwijst verlicht, want zoals eerder is opgemerkt, kan een trilling door het bewustzijn reizen en erdoor gekend worden, maar als een elektrische stroom door een materieel lichaam gaat en er helemaal geen weerstand is, dan ben je je niet bewust van wat voorbijgaat.

Als de aard gevoelig is in de betekenis waarin Krishnamurti dat woord gebruikt, dan is het eveneens ongevoelig, want zijn toestand blijft vergeleken met vroeger het-

zelfde. Het lijkt op de aether van trillingen uit het verleden, die openstond voor invloeden en deze overbracht, maar zelf onveranderd bleef. Het is nogal opmerkelijk dat dit denkbeeld van aether in de occulte filosofie in zeker opzicht overeenkomt met de aard van bewustzijn die dezelfde eigenschappen heeft.

Wat echt weerstand biedt in onze aard is het ego-zelf, maar in een toestand van volslagen nederigheid wordt aan niets weerstand geboden, hetgeen niet wil zeggen iets aanvaarden of zich hieraan overgeven.

Wanneer iemand vervuld is van een geest van egoïsme dan is hij snel beledigd, klaar om in de aanval te gaan, zelfs over dingen waarvan verondersteld wordt dat ze niet beledigend zijn; hij vat het waarschijnlijk op een manier op die kwetsend is voor zijn gevoel van eigenwaarde. Het doorzien van geen weerstand bieden in verband met de aard van het zelf zorgt ervoor dat het heel begrijpelijk is en bruikbaar in de praktijk. We moeten de leer over geen weerstand bieden niet opvatten op een zuiver theoretische of mystieke wijze, omdat dat niet veel uitmaakt voor ons gewone leven.

Het afgescheiden zelf is op een speciale wijze gevoelig, niet in de betekenis dat het trillingen doorlaat, maar omdat het weerstand biedt en daardoor geraakt wordt. Wanneer we ons beledigd, boos of zelfs geïrriteerd voelen, heeft ieder van ons zich misschien wel eens de vraag gesteld waarom die gevoelstoestand ontstaat. Dat is een praktische manier om met de zaak om te gaan. Het betekent dat er een zelfbeschermende impuls of houding is waarin een deuk is gemaakt en we vinden dit niet prettig.

C.W. Leadbeater zei gewoonlijk dat een occultist niet in staat moet zijn om zich te ergeren. Hij sprak niet van geen weerstand bieden, maar de manier van uitdrukken doet er niet toe. Wat waar is van wat is gezegd, moet begrepen worden. Uit mijn eigen kennis over hem denk ik dat hij een voorbeeld is van deze houding. Ofschoon verscheidene mensen dingen over hem gezegd hebben die helemaal niet aardig waren, zou hij zelfs in de beslotenheid van

zijn kamer alleen maar glimlachen en men kreeg de indruk dat wat andere mensen over hem zeiden, hem niets kon schelen. Ik weet dat hij geïrriteerd kon schijnen, maar ik zag hem nooit ernstig ontstemd door zelfs de meest denigrerende opmerkingen of verhalen die over hem de ronde deden.

Het ego-zelf lijkt op een materiële structuur die afgebroken kan worden. In het proces dat hersenspoeling genoemd wordt en dat in bepaalde landen wordt toegepast, is het deze structuur van iemands gedachtepatroon, samengesteld uit ideologieën en zelfrespect, dat de hersenspoeler probeert te vernietigen. Eenmaal in de macht van de hersenspoeler en onderworpen aan een zo pijnlijke behandeling, is een persoon niet in staat om te denken – hij is slechts een papegaai die herhaalt wat de ander zegt. Ideeën over moraal, over rechtvaardigheid, over welke sociale orde noodzakelijk is, over relaties tussen mensen enzovoort, verdwijnen volledig. Het slachtoffer wordt behandeld alsof hij geen verleden had, geen land, niets van dit alles. Zijn naam wordt niet gebruikt, hij is niet meer dan een nummer. Maar het is opvallend dat sommige hersenspoelers niet in hun opzet slagen. Er zijn opmerkelijke gevallen van slachtoffers die als een ander mens tevoorschijn komen, niet verbitterd en vol wrok, maar met een gevoel van één te zijn met hun medemens. Men is verrast over de opmerkingen, aangetroffen in boeken die door deze mensen geschreven zijn.

Er bestaat een bepaalde aard die voor iedereen fundamenteel is, hoezeer de uiterlijke samenstelling verschillend is en de ene persoon van de ander kan worden onderscheiden. Het is de menselijke natuur (ik weet niet welk ander woord hiervoor gebruikt kan worden). We zij allemaal individuen die verschillend gevormd zijn, ieder met zijn/haar eigen verleden, geconditioneerd door de bijzondere ervaringen die hij/zij heeft meegemaakt. Dat allemaal is de bo-

venstructuur; maar de basis is dezelfde. In de grond van de zaak is men een menselijk wezen, in staat bepaalde vreugden te beleven, genegenheid te hebben, lief te hebben, sympathie te koesteren, te lijden enzovoort.

Wanneer er absoluut geen weerstand wordt geboden, wanneer er een toestand van niet-egoïstische onbaatzuchtigheid is, van bescheidenheid en nederigheid, dan is het alsof deze basisnatuur, die het hart genoemd kan worden, op een altaar wordt gelegd. Het behoort niet langer aan de persoon toe, maar aan het altaar en in die toestand kan het leven onbelemmerd stromen, wat neerkomt op een zekere hartstocht, bezieling. Occultisme is een wetenschap van tegenstrijdigheden genoemd. Hoe kan een aard die zo volledig negatief is, die geen weerstand biedt, ook vervuld zijn van de levensstroom, die continu handeling met zich meevoert? Een kanaal is negatief en is er om de stroom te laten vloeien. Als we kanalen zijn, in de werkelijke betekenis van het woord, dan kunnen we ons op niets laten voorstaan. Laten we aannemen dat iemand een kanaal voor zegening is; het is niet zijn/haar zegening, maar in één woord zegening. Hij/zij kan niet zeggen 'mijn liefde'; het is gewoon liefde. Kanaal zijn is een voorwaarde van negativiteit, van geen weerstand bieden, waardoor het leven geheel onbezoedeld kan stromen, in al zijn zuiverheid, met zijn geneeskrachtige heelmakende kwaliteit.

Wanneer het zelf niet aanwezig is en er geen weerstand wordt geboden, dan kan, welke handeling ook plaatsvindt, dit niet 'mijn handeling' of 'jouw handeling' worden genoemd, behalve in theorie; het is alleen maar handeling – de handeling van een natuur, een aard die niemand kan bezitten, maar waarvoor men als een kanaal kan dienen. Het kan de Goddelijke Natuur worden genoemd.

Vertaling: Ton van Beek
Uit: *The Theosophist*, juli 2003

Krishnamurti over afhankelijkheid en leegte

– Arturo M. Perez

Onder andere beschreven als het ‘zelf,’ het ‘ego,’ ‘dat wat ervaart’, de ‘waarne-mer’, de ‘denker’ of het ‘ik’, komt het zelf op en zegt: *‘De kern is van mij, afgescheiden; het is niet jouw kern, het is mijn kern, dit ben ik.’* Het idee van een afgescheiden kern is de wortel van het ego.

Dr. Arturo Perez is professor in de filosofie en lid van de Theosophical Society in de Filippijnen.

In werkelijkheid heeft het menselijk wezen geen kern die afgescheiden is van het geheel. In feite is er slechts één kern die werkelijk bestaat – de ouden noemden het *Tao*, *dhamma*, God. Krishnamurti (K) noemt deze kern Waarheid, ‘beweging’ of ‘creativiteit’. Als er vele kernen waren, zou het universum niet een echt universum zijn, maar een multiversum. Omdat het een eenheid is, wordt het een ‘universum’ genoemd en heeft het dus slechts één kern. Dat betekent echter niet dat wij zonder kern zijn, het betekent alleen dat we niet een afgescheiden kern hebben.

Een kind komt zonder eigen kern op deze wereld. In de baarmoeder heeft het negen maanden lang gefunctioneerd met de kern van de moeder als ‘zijn kern’, het is niet afgescheiden. Dan wordt hij geboren, het ego krijgt een naam. Door voortdurende herhaling gaat het zich met die naam identificeren. Namen zijn nodig zodat anderen je kunnen roepen. ‘Ik’ is nodig om jezelf te benoemen. Maar die namen zijn slechts woorden en *het woord is niet het ding*, zoals K placht te zeggen.

Het is praktisch om aan jezelf te denken als had je een afgescheiden kern. Het leven zou anders heel moeilijk worden, bijna onmogelijk. Om te overleven in het ge-

vecht dat we leven noemen hebben we allemaal een bepaald idee nodig over wie we zijn. De maatschappij versterkt het ego. Het ego is een sociaal fenomeen, het geeft iedereen een functie in de maatschappij, een plek in de hiërarchie. De maatschappij stuurt ons via het ego. Als we hier tevreden mee blijven, missen we de gelegenheid het zelf te vinden.

Het ego creëert vele soorten verdriet, miljoenen soorten. Daarom zijn we zo ongelukkig. We moeten op een bepaalde manier handelen, omdat de maatschappij ons alleen dan waardeert. We moeten op een bepaalde manier lopen, op een bepaalde manier lachen, ons op een bepaalde manier gedragen – een moraliteit, een code volgen, en we worden egoïstisch, zoals iedereen dat is. Sommige ego's zijn erg grof, oppervlakkig en die zijn niet zo moeilijk, maar sommige zijn subtiel, diep verborgen en die zijn het echte probleem. Het ego komt voortdurend in conflict met anderen omdat zelfvertrouwen ontbreekt. Dat moet ook wel, want het is niet echt. Als er niets in je hand is, maar je denkt dat er wel wat is, ontstaat er een probleem. Als iemand zegt, 'Er is daar niets', ontstaat onmiddellijk het conflict, want we voelen ook dat er niets is en ze hebben de wond aangeraakt. Als ons wordt verteld dat we niets zijn, is ons ego geschokt. We moeten het verdedigen, want als we dat niet doen, zal het nog verder geschokt worden. Dan zullen we niet meer weten waar we zijn en wie we zijn. Als we op de zelfde manier diep in onszelf duiken en we er achter komen dat we niet onze naam zijn, is het idee van 'ik' verdwenen. Feitelijk, op het diepste niveau, kan niemand een idee hebben van wie hij is, omdat er op het diepste niveau niets is. Je kunt er geen idee van hebben.

K vraagt: Kan het denken zich er volledig bewust van zijn dat het leeg is? Hij antwoordt:

Ik denk dat de meesten van ons zich er soms bewust van zijn – misschien slechts zelden omdat we zo verschrikkelijk actief zijn – dat het denken leeg is. En, met dat bewustzijn, zijn we bang voor die leegte. We hebben die toestand van leegte nooit onderzocht, we

zijn er nooit diep op in gegaan. We zijn bang, en dus dwalen we ervan weg ... Kunnen we ernaar kijken, kan het denken zich bewust zijn van die leegte zonder haar te benoemen, zonder ervoor weg te rennen, zonder te oordelen, er alleen maar bij zijn? Want dat is dan het bewustzijn. Dan is er niet een waarnemer die ernaar kijkt, geen censor die het veroordeelt, er is alleen die toestand van leegte – waar we allemaal al aan gewend zijn, maar die we allemaal vermijden. We vullen de leegte met handelingen, met aanbidding en ritueel, met gebed, met kennis, met elke vorm van illusie en opwindende dingen, waaronder afhankelijkheid van mensen en ideeën. Maar als alle opwindende illusie, angst en vermindering ophoudt en je het niet langer een naam geeft en dus veroordeelt, is de waarnemer dan nog wat anders dan dat wat waargenomen wordt? Het is toch zo dat het geven van een naam, het veroordelen betekent dat het denken een censor gecreëerd heeft, een waarnemer, buiten zichzelf. Maar als het denken er geen naam, geen term aan geeft, het niet veroordeelt, beoordeelt, dan is er geen waarnemer, alleen maar een toestand van dat wat we leegte noemen. (Amsterdam, 23 mei 1955, vierde openbare lezing)

K kreeg de vraag: 'Mijn hele leven lang ben ik voor mijn geluk afhankelijk geweest van één of meerdere mensen. Hoe kan ik het vermogen ontwikkelen met mezelf te leven en alleen te staan?' Hij antwoordde:

Waarom zijn we afhankelijk van anderen voor ons geluk? Is het omdat we in onszelf leeg zijn en we naar een ander kijken om die leegte te vullen? En moet die leegte, die eenzaamheid, dat gevoel van uitzonderlijke beperktheid overwonnen worden door een of ander vermogen? Als het overwonnen moet worden, die leegte, door een systeem of vermogen of idee, dan zul je afhankelijk zijn van dat idee of dat systeem. Ik ben misschien afhankelijk van een persoon. Ik voel me leeg, eenzaam – een volledig gevoel van isolatie – en ik reken op iemand. En als ik een methode heb of ontwikkel, die me helpt die afhankelijkheid te overwinnen, dan reken ik op die methode. Ik heb dus alleen maar een persoon vervangen door een methode. Dus wat

van belang is, is er achter te komen wat het betekent om leeg te zijn ... Alleen maar dat feit onder ogen te zien en erbij te blijven – wetend dat elke beweging van het denken om het feit te veranderen een andere vorm van afhankelijkheid is – daarin is vrijheid. Tenslotte, hoeveel ervaring, kennis, geloof en ideeën je ook hebt, op zichzelf, als je waarneemt, is het bewustzijn leeg... Kan het bewustzijn die leegte, dat feit onder ogen zien, en bij het feit blijven? Het is erg moeilijk en zwaar omdat het denken zo gewend is aan verstrooiing, zo getraind om weg te gaan van wat is, de radio aan doen, een boek lezen, praten, naar de kerk gaan, naar een bijeenkomst gaan – het maakt niet uit wat, als het maar weg mag dwalen van het centrale feit dat het bewustzijn in zichzelf leeg is (Brussel, 3 juni 1956, vierde openbare lezing).

Op dit punt kan men zich afvragen hoe je een toestand kunt ontdekken die leegte heet, die geen angst, vlucht of verstrooiing oproept.

Wat van belang is, is er achter te komen wat het betekent om leeg te zijn ... Alleen maar dat feit onder ogen te zien en erbij te blijven – wetend dat elke beweging van het denken om het feit te veranderen een andere vorm van afhankelijkheid is – daarin is vrijheid.

K antwoordt:

‘Als je eerlijk kan kijken naar je eigen leegte, zul je er achter komen dat er geen afhankelijkheid bestaat van wat dan ook – van geen mens, van geen geloof, van geen ervaring, van geen traditie. Dat is dat wat voorbij leegte is, creativiteit – de creativiteit van de werkelijkheid, niet de creativiteit van een talent of vermogen, maar de creativiteit van dat wat voorbij angst is, voorbij eisen, voorbij de trucs van het denken.’

Wat bedoelt K met de uitdrukking ‘kijk eerlijk naar je eigen leegte’? Natuurlijk

bedoelt hij gewaarzijn. Gewaarzijn kan worden beschreven als keuzeloos waarnemen van je eigen gedachten en gevoelens zonder gevoel van vergelijking, beoordeling, evaluatie, veroordeling of identificatie. Gewaarzijn is het passieve en keuzeloos bekijken van al je reacties op situaties, mensen, ideeën en dingen. Het is niet een techniek, discipline of spirituele oefening; niet een proces van spirituele zelf-kastijding, noch de manier om welke beloning ook te verkrijgen. Ook al heeft het geen doel of motivatie, het geeft toch de mogelijkheid onze slavernij, de verschrikkelijke band van onze psychologische conditionering te overstijgen. Een mens die veel weet en intellectueel is, is niet noodzakelijkerwijs psychologisch wakker. Gewaarzijn is een toestand die voortkomt uit innerlijke leegte.

Door keuzeloos gewaarzijn, begrijpt het denken de zinloosheid, de volledige nutteloosheid om te proberen haar eigen leegte te vullen door afhankelijkheid, kennis en geloof. Dan is het in staat naar zichzelf te kijken zonder angst. Maar kan het denken naar die leegte blijven kijken zonder evaluatie? K gaf aan dat dit precies is waar de moeilijkheid ligt.

In ons onvermogen naar onszelf te kijken zonder oordeel, zonder veroordelen, zonder vergelijken – omdat we allemaal getraind zijn om te vergelijken, beoordelen, evalueren en een mening te geven. Alleen wanneer het bewustzijn de zinloosheid van dat alles inziet, de absurditeit ervan, is het in staat naar zichzelf te kijken. Dan is dat waarvan we bang waren, als zijnde eenzaam en leeg, niet langer leeg. Dan is er geen psychologische afhankelijkheid van wat dan ook, dan is liefde niet langer gehechtheid, maar iets totaal anders, en relatie heeft dan een totaal andere betekenis.

Om dit in andere woorden te zeggen, tussen de ervaring van leegte en de beschrijving ervan in woorden is een significant moment waarin het ‘ik’ niet langer iets doet. Op dat moment hebben we de kans om direct deze leegte te leren kennen en daarna om deze te verwelkomen en ermee te leven als was het een goede vriend,

inplaats van er voortdurend voor weg te lopen alsof het een dodelijke vijand was.

Het is belangrijk je te realiseren dat je niet expres of bewust kunt proberen gewaar te zijn. De entiteit die probeert gewaar te zijn is niets anders dan het 'ego' of het 'ik'-gevoel – het product van conditionering. Het ego heeft geen bestaan buiten het geconditioneerde bewustzijn. Daarom kan het ego niets doen dat bevrijding tot gevolg heeft. Het cultiveren van deugden, de zoektocht naar 'verlichting' en de wens tot zelf-verbetering zijn handelingen van het ego in verschillende vormomzingen. In gewaarzijn is het absoluut noodzakelijk er zeker van te zijn dat je niet handelt vanuit een centraal punt van observatie in de vorm van 'ik' of het 'ego', dat de 'waarner' is. In de toestand van zuiver gewaarzijn spreekt, handelt en denkt men vanuit

een ego-loze toestand van creatieve leegte.

De verschillende uitspraken van K begrijp je alleen in zoverre als je jezelf begrepen hebt. Dit betekent dat K geen absolute autoriteit is. Zijn ontdekkingen zijn toepasselijk en betekenen alleen iets als je deze zaken voor jezelf ontdekt hebt tijdens zelf-observatie of gewaarzijn. Anders worden zijn woorden droog, leeg en intellectuele abstracties die vol zijn van verbale tegenstellingen.

Voetnoot

De citaten komen uit *The Collected Works*, deel IX (1955-56), Krishnamurti Foundation of America, 1991, pp. 22-24.

Uit: *The Theosophist*, juni 2003

Vertaling: Katinka Hesselink

Het is de waarheid die vrij maakt,
niet je pogingen om vrij te zijn.

J. Krishnamurti

Herinnering aan dr. Annie Besant

– Dolores Gago

Toen wij naar school gingen kregen we les met behulp van leuke verhalen over de levens van personages die op één of andere manier grote veranderingen in de wereld teweeg gebracht hadden. Soms werden we gefascineerd door hun heldendom en bij veel gelegenheden droomden wij van de mogelijkheid hen te overtreffen. Soms toonden deze helden onuitputtelijke liefde en terwijl wij luisterden naar wat ons over hen verteld werd beefden onze harten bij de gedachte aan het benaderen van dat niveau van liefde, dat leek op religieuze vervoering; maar de natuurlijke neigingen van jongeren brachten ons al gauw weer terug in de dagelijkse realiteit. In de loop der jaren hebben deze ervaringen, die ons innerlijke wezen raakten, ons er echter bij geholpen op zoek te gaan naar andere helden.

Tegen zo'n achtergrond kunnen wij het diepe verlangen beter begrijpen dat de jonge Annie Wood vanaf haar vroegste jaren voelde voor het bereiken van heilige ervaringen die haar uiteindelijk dichter bij God zouden kunnen brengen. Christus te dienen door zijn Kerk werd haar uiteindelijke ideaal. In haar eigen woorden:

'Ik voelde vaak dat juist de hartstocht van mijn toewijding hem naar beneden zou brengen van zijn hemelse troon, zichtbaar aanwezig in de vorm zoals ik hem onzichtbaar voelde in de geest.'

Met deze invloeden in haar ziel kunnen wij begrijpen dat zij er uiteindelijk in toestemde te trouwen met een nederige diaken 'wiens voeten op het pad stonden' en die, nadat hij tot priester gewijd was, de eerwaarde Frank Besant werd. Eén van haar biografen schreef, 'Voor haar was een priester een wezen als "een halve engel"; als vrouw van Frank Besant zou haar plaats toch zeker op de altaartreden moeten zijn, een trouwere aanbieder dan diegenen die (het altaar) helemaal niet naderden'. De bruiloft vond plaats op 21 december 1867, maar hun samenzijn 'werd het begin van groot onbehagen voor hen beiden. Later, toen hun huwelijk publiek eigendom geworden was, verscheen de volgende zin-

Voordracht gehouden aan de Benares Hindu University, Varanasi, in oktober 2000.

Mevrouw Dolores Gago, al jarenlang lid van de TS in Uruguay, was Internationaal Secretaris van de TS en is nu Secretaris van de School of the Wisdom in Adyar.

snede in een dagblad, “Zij kon de Bruid van de Hemel niet zijn, en dus werd zij de bruid van de heer Frank Besant. Hij was nauwelijks een toereikende vervanger”.’

In deze ongelukkig situatie vluchtte Annie, die er niet op voorbereid was huisvrouw te worden, in haar boeken en begon zij voor het eerst serieus te schrijven. Zij nam vervolgens afstand van haar religieuze opvoeding, werd een Vrijdenker en werd lid van de Nationale Seculiere Vereniging. Samen met de voorzitter daarvan, Charles Bradlaugh, begon zij lezingen te geven en te schrijven over geboortenbeperking, met het idee om het recht van het publiek op juiste informatie te verdedigen liever dan propaganda te maken over dit onderwerp.

Bernard Shaw woonde een aantal van haar lezingen bij, en door haar vriendschap met hem werd ze lid van de Fabian Society, waar socialistische denkbeelden overheersten. Haar werk ten gunste van de rechten van kinderen en vrouwen was een enorme taak en zij werd secretaris van de vakbond die werd opgericht om hulp te verlenen aan meisjes die in luciferfabrieken werkten. Dit alles betekende veel schrijfwerk en veel toespraken houden.

Toen ze op het kantoor van een uitgeverij werkte, had zij belangstelling getoond voor het lezen van manuscripten die haar collegae niet aanspraken. Dus werd haar op een dag gevraagd te kijken naar een manuscript dat tamelijk lang was en moeilijk te begrijpen. Zij kreeg twee dikke boekdelen in handen gedrukt. ‘Wilt u deze recenseren?’, vroeg de uitgever, ‘mijn jongemannen hebben hier geen van allen zin in, maar u bent vast gek genoeg op deze onderwerpen om er wat van te maken’. Zij schrijft in haar *Autobiography*:

‘Ik pakte de boeken aan, het waren de twee delen van De Geheime Leer, geschreven door Helena Petrovna Blavatsky.

Ik droeg mijn last mee naar huis, en ging zitten lezen. Terwijl ik bladzij na bladzij omsloeg... werd ik verblind door het licht waarin losse feiten gezien werden als delen van een machtig geheel, en al mijn puzzels, raadsels en problemen leken te verdwijnen... het licht was gezien, en in die flits van ver-

lichting wist ik dat de vermoeiende zoektocht voorbij was en dat de Waarheid zelf gevonden was.’

Zij schreef de recensie en vroeg erom voorgesteld te worden aan de schrijver. Toen de twee vrouwen uiteindelijk tegenover elkaar zaten, sprak een personage in een grote stoel achter een tafel, met een dwingende stem tegen haar, ‘Beste mevrouw Besant, ik heb u al zo lang willen ontmoeten’. Dit was het begin van een samenwerking tussen twee reuzenzielen op zoek naar Waarheid, met een volkomen toewijding om voor het welzijn van de mensheid te werken.

Mevrouw Besant werd sterk aangetrokken door de nieuwe denkbeelden – ideeën die in zekere zin moeilijk te verklaren waren, maar die zij al veel eerder bij intuïtie had leren kennen. Maar zij begon te twijfelen en zij verklaarde zelf dat zij lid wilde worden van de Theosophical Society, maar ‘daartegen aan het vechten’ was. Zij memoreert, *‘Door mijn werk bij het London School Board had ik publieke vooroordelen grotendeels overwonnen en een rustiger weg strekte zich voor mij uit, waarop initiatieven om hulp te verlenen geprezen zouden moeten worden en niet verguisd. Moest ik nu in een nieuwe draaikolk van strijd ondergaan en mijzelf tot risée maken – erger dan haat – en weer de vermoeiende strijd aangaan voor een onpopulaire waarheid? Moet ik mij keren tegen materialisme, en de schande ondergaan publiekelijk te bekennen dat ik mij vergist had, misleid door het intellect om de Ziel te negeren? Moet ik het leger verlaten dat zo dapper voor mij gestreden had, de vrienden die mij tijdens het geweld van sociale uitsluiting trouw gebleven waren?’*

Temidden van dit dilemma van haar ziel moest zij opnieuw het feit onder ogen zien dat zij ‘ongeschikt’ was om een kind op te voeden en haar dochttertje werd opgeëist door haar echtgenoot. Kunnen wij ons het diepe verdriet voorstellen dat zij moest ervaren?

Haar hele leven was een levendig verhaal over de wisselvalligheden van een menselijke ziel in een woest gevecht om de wereld eeuwige waarheden te laten zien. Zij

aanvaardde de uitdaging en wijdde al haar inspanningen aan een verscheidenheid van belangen die vele terreinen besloegen.

Over die tijd schreef zij:

'Zo kwam ik door de storm heen in kalmer vaarwater, niet de kalmte van een rustige zee in het uiterlijk leven, waarnaar geen sterke ziel kan verlangen, maar bij een innerlijke vrede die uiterlijke problemen niet kunnen verstoren – een vrede die bij het eeuwige hoort, niet bij het voorbijgaande, bij de diepten, niet bij de ondiepten van het leven'.

Zij was een buitengewoon spreker, door Bernard Shaw beschouwd als de meest briljante spreker van de eeuw. Hij heeft eens over haar gezegd, *'Mevrouw Besant is een vrouw van snelle beslissingen. Zij heeft kennis gemaakt met vele bewegingen en verenigingen voordat zij eindelijk haar plaats vond en deze overgangen waren niet geleidelijk; zij belandde altijd met een sprong in een beweging en preekte het nieuwe geloof voordat de verbijsterde toeschouwers ook maar het geringste vermoeden hadden dat het oude uit de gratie was'.*

'Zo kwam ik ... bij een innerlijke vrede – een vrede die bij het eeuwige hoort.'

Annie Besant landde voor het eerst in India op 16 november 1893, maar in 1875 was zij al een voorvechtster voor India in een brochure getiteld *Engeland, India en Afghanistan*. Vijf jaar na haar aankomst stichtte zij het Central Hindu College in Varanasi, onder leiding van dr. A. Richardson als eerste hoofd der school, die werd opgevolgd door dr. George Arundale, die later international voorzitter werd van de Theosophical Society, na het overlijden van mevrouw Besant.

Een groepje geniale Indiërs kwam bijeen om het Central Hindu College te maken tot wat mevrouw Besant vond dat een Indiaas onderwijsinstituut zou moeten zijn. Onder hen bevonden zich dr. Bhagavan Das, Govinda Das, Upendranath Basu en anderen. Later stelde zij het College ter beschikking als kern van de Hindu Univer-

sity. Haar verdiensten ten bate van het succes van het College werden op hun merites erkend toen zij een eredoctoraat in de letteren kreeg van de University.

Vervolgens richtte zij de Theosophical Educational Trust op, die later getransformeerd werd tot de Society for the Promotion of National Education, waarbij het comité was samengesteld uit belangrijke politieke leiders. Maar politieke gebeurtenissen maakten een einde aan dit ambitieuze programma en alles ging terug naar de oorspronkelijke Trust.

In 1918 stichtte zij de Indian Scout Movement, waarbij de jongens Indiase tulbanden droegen! Toen Lord Baden-Powell naar India kwam, ging de beweging die mevrouw Besant had opgericht samen met de wereldpadvinderebeweging, waarbij zij erepadvindere commissaris voor India werd; in 1932 stuurde Lord Baden-Powell haar uit Londen de hoogste padvindere onderscheiding, de 'Silver Wolf'-medaille toe.

Na de dood van kolonel H.S. Olcott werd mevrouw Besant de tweede International President van de Theosophical Society, een functie die zij bekleedde tot haar dood in 1933. Misschien leidde deze verantwoordelijkheid ertoe dat zij zich meer verdiepte in de eeuwige filosofie, die haar duidelijke verklaringen bood voor de vele raadsels van het leven en het universum. Een van haar belangrijkste boeken is *A Study in Consciousness*, dat op sommige universiteiten gebruikt wordt als tekstboek. Een andere grote bijdrage van haar hand, *Esoterisch Christendom*, is wel beschouwd als 'een geschiedkundig document; maar bovendien is het een profetische uitspraak die bijgedragen heeft tot de vorming van een nieuwe belangstelling voor de denkbepelden van het westers christendom'.

Haar conventievoordrachten over de grote religies van de wereld werden gebundeld in een fantastisch boek getiteld *Zeven Grote Godsdiensten*. Hierdoor kan de lezer kennismaken met de voornaamste leringen van elk van deze geloofsrichtingen, waarbij hij na het lezen van het boek het gevoel heeft dat men ieder van deze religies kan volgen – elk met zijn eigen en unieke geur

– en dat ze allemaal gaan over hetzelfde onderwerp. Daarbij wijzen ze op de mogelijkheid van het ontdekken van de goddelijkheid die besloten ligt in ieder menselijk wezen en die altijd aanwezig is in alle voelende levensvormen. Zij brengen allemaal dezelfde boodschap – in andere woorden en gepresenteerd door verschillende kanalen. Het bekrompen fundamentalisme dat wordt opgelegd onder de naam religieuze leerstellingen is niets anders dan het hevige verlangen van zelfzuchtige enge geesten die ongeletterde slaven willen creëren.

We willen ook de aandacht vestigen op die belangrijke en fundamentele tekst voor het bestuderen van het Hindoeïsme, de *Bhagavad Gita*. De eerste uitgave van dit grote wereldmanuscript in zijn Engelse vertaling werd uitgegeven in 1905, als gezamenlijke inspanning met dr. Bhagavan Das, een geleerd schrijver en lid van de Theosophical Society.

In haar meer dan driehonderd geschriften brengt dr. Besant haar diepe begrippen over van de eeuwige wetten van de natuur. Nadat zij haar lidmaatschap had opgezegd van de uiterlijke, georganiseerde Kerk, schreef zij als mystica; zij nam afstand van de materialistische bewegingen van haar tijd en bedacht oplossingen voor sociale problemen. Zij leerde Indiase journalisten hoe zij krachtige artikelen konden schrijven die gebaseerd waren op de waarheid, waarbij zij het optreden van de regering aan de kaak stelden. Daar zij de tirannie van bruto geweld gebaseerd op sekse en kaste had meegemaakt, vocht zij voor mensenrechten. Aangezien zij in Engeland geboren was, aarzelde zij niet de Engelse regering die aan de macht was in haar geadopteerde land, uit te dagen, zelfs zozeer dat zij samen met twee andere leden van de Theosophical Society geïnterneerd werd. Omdat zij geen politica wilde worden, organiseerde zij de Home Rule-beweging en werd verkozen tot President van het Indiase nationale congres, waarbij zij de inspiratie vormde voor Indiërs met een dynamische kijk op de toekomst van India.

Haar diepe en profetische inzicht adviseerde Indiase activisten om zich te scharen

achter de grondwettelijke methode voor het tot stand brengen van politieke hervormingen, waarbij het beleid van Mahatma Gandhi openlijk werd bekritiseerd, gepaard gaande aan een diep respect voor hem.

De artikelen die zijn gebundeld in een boekje onder de titel *Annie Besant on Right Citizenship* verdienen speciale aandacht in alle onderwijsinstellingen, omdat de ideeën die erin vervat zijn, ook al zijn ze vele jaren geleden geschreven, grote relevantie hebben voor de jeugd van tegenwoordig, niet alleen in India maar in alle landen die zich bezighouden met echte ontwikkeling.

Veel aspecten van de vooruitziende uitspraken van dr. Besant zijn bewaarheid, vooral met betrekking tot de Indiase politiek; zo groot was haar kennis van de grote wetten van het universum en hoe zij werken. Ik herhaal graag enige woorden die zij sprak in 1906 in haar jubileumtoespraak op het Central Hindu College in Varanasi: *‘Groots, heel groots wordt de dag en schitterend de dageraad wanneer jong en oud verbonden worden door één aspiratie, één geest van toewijding... wanneer vriendelijkheid en goede wil zich zullen verspreiden over heel India... en wanneer allen zullen handelen in broederlijke samenwerking met als doel de regeneratie van het Moederland’*.

Dit was de hoop van Annie Besant voor India, gedurende zoveel jaar haar thuis, waaraan zij haar dienstwilligheid gaf zonder aarzelen, en haar onmetelijke liefde. Uit naam van de Waarheid waar zij naar op zoek was zouden wij misschien de noodzaak onder ogen kunnen zien om ons dieper met die liefde bezig te gaan houden.

Verwijzingen

Besant, Annie, *An Autobiography*, The Theosophical Publishing House (TPH), Adyar, Chennai, 1984.

Esoteric Christianity, Preface, TPH, Adyar, Chennai, 1989.

Annie Besant on Right Citizenship, TPH, Adyar, Chennai, 1995

Jinarajadasa, C., *A Short Biography of Annie Besant*, TPH, Adyar, Chennai, 1986.

Uit: *The Theosophist*, oktober 2003
Vertaling: A.M.I.

De waarde van een ideaal

– Annie Besant

Een ideaal is een vast mentaal begrip dat inspireert en dat gevormd is als leidraad voor het gedrag; het vormen van een ideaal is een van de meest effectieve middelen om het verlangen te beïnvloeden.

Het ideaal kan al of niet belichaamd worden in een mens, afhankelijk van het temperament van de mens die het vormt en men moet er altijd aan denken dat de waarde van een ideaal voor een groot deel afhangt van de aantrekkelijkheid ervan en dat dat wat het ene temperament aantrekt absoluut niet een ander temperament hoeft aan te trekken. Een abstract en een persoonlijk ideaal zijn beide even goed, vanuit een algemeen standpunt bekeken, en dat ideaal zou gekozen moeten worden wat voor de persoon die de keuze maakt het meest aantrekkelijk is. Iemand die intellectueel van aard is, zal gewoonlijk een abstract ideaal prettiger vinden; terwijl iemand die emotioneel van aard is zijn ideaal concreet gestalte zal willen geven. Het nadeel van het abstracte ideaal is dat het vaak niet inspirerend werkt; het nadeel van de concrete belichaming is dat de belichaming vaak niet in overeenstemming is met het ideaal.

Het denkvermogen schept natuurlijk het ideaal en laat het ofwel een abstractie blijven, of belichaamt het in een persoon. De tijd die men moet kiezen voor het scheppen van een ideaal zou een tijd moeten zijn wanneer het denken kalm, gelijkmatig en helder is, wanneer de aard van het verlangen slaapt. Dan zou de Denker het doel van zijn leven moeten overwegen, het doel waarnaar hij streeft en met dit als leidraad

voor zijn keuze, zou hij de eigenschappen moeten kiezen die voor hem noodzakelijk zijn om dat doel te kunnen bereiken.

Deze eigenschappen zou hij moeten samenvoegen tot een enkel begrip waarbij hij zich deze integratie van eigenschappen die hij nodig heeft zo sterk als hij kan voorstelt. Hij zou dit integrerende proces dagelijks moeten herhalen, totdat zijn ideaal hem heel duidelijk voor de geest staat, begiftigd met alle schoonheid van verheven gedachten en van een edel karakter, een beeld van fascinerende aantrekkelijkheid. De intellectuele mens zal dit ideaal als een zuiver concept houden.

De emotionele mens zal het belichamen in een persoon, zoals de Boeddha, de Christus, Sri Krishna of een andere goddelijke Leraar. In dit laatste geval zal hij, zo mogelijk, diens leven bestuderen, zijn leer, zijn handelingen en zo zal het ideaal steeds sterker belevendigd worden, steeds werkelijker worden voor de Denker. Een intense liefde zal er voor dit belichaamde ideaal in het hart opspringen en het Verlangen zal armen vol hunkering uitstrekken om het te omhelzen. En wanneer de verleiding toeslaat en de lagere begeerten op bevrediging aandringen, dan zal de aantrekkingskracht van het ideaal zichzelf handhaven; het verhevener verlangen verslaat het lagere verlangen en de Denker ziet dat hij weer kracht krijgt door het juiste verlangen, doordat de negatieve kracht van de herinnering die zegt: 'Blijf verre van het lagere' versterkt wordt door de positieve kracht van het ideaal, dat zegt: 'Volbreng wat heldhaftig is.'

De mens die doorgaans met een groot ideaal leeft, wordt gewapend tegen verkeerde verlangens door liefde voor zijn ideaal, door de schaamte om in tegenwoordigheid ervan minderwaardig te zijn, door het verlangen om te lijken op dat wat hij

aanbidt en ook door de algemene gang en trend van zijn denken aan verheven dingen. Verkeerde verlangens worden hoe langer hoe meer misplaatst. Zij sterven een natuurlijke dood, omdat zij niet in die zuivere heldere lucht kunnen ademhalen.

Het is misschien de moeite waard om hier, met het oog op de vernietigende resultaten van de historische kritiek op het denken van mensen, het volgende op te merken: de waarde van de ideale Christus, de ideale Boeddha, de ideale Krishna wordt geenszins geschonden door gebrek aan historische gegevens, door het ontbreken van bewijs voor de authenticiteit van een manuscript. Veel van de verhalen die verteld worden zijn misschien historisch niet waar, maar zij zijn ethisch en levensrecht waar. Of deze gebeurtenis in het stofelijk leven van deze Leraar plaatsvond of niet is niet zo belangrijk; het effect van zo'n ideaal mens op zijn omgeving is altijd helemaal waar.

De geschriften van de wereld geven spirituele feiten weer, ongeacht of de fysieke gebeurtenissen al dan niet historisch waar zijn.

De Gedachte kan aldus het Verlangen vormen en leiden en het van een vijand in een bondgenoot veranderen. Door de richting van het Verlangen te veranderen, wordt het een omhooggaande en versnellende kracht in plaats van een kracht die vertraagt, en daar waar het verlangen naar voorwerpen ons vasthield in de modder van de aarde, daar heft het verlangen naar het ideaal ons op sterke vleugels op naar de hemel.

Herdruk van *'Een studie in bewustzijn'*
The Theosophical Publishing House,

Adyar.

Vertaling: EKB.

Annie Besant en Krishnamurti: twee grote zielen op zoek naar waarheid

– P. Krishna

Dr. Annie Besant en Sri J. Krishnamurti (gewoonlijk Krishnaji genoemd) waren twee grote zoekers naar Waarheid. Zij werden beide geïnspireerd en beïnvloed door theosofische idealen die aangeven dat Waarheid de hoogste religie is. Hun leven was zo toegewijd aan het onderzoek naar waarheid dat zij bereid waren er alles voor op te geven. Hoewel ik Dr. Besant nooit heb ontmoet, denk ik dat er veel misverstand bestaat over haar relatie met Krishnaji. Daarom wil ik in dit artikel een ander beeld naar voren brengen dat gebaseerd is op persoonlijke kennis en op de literatuur die ik heb gelezen.

P. Krishna is lid-voor-het-leven (life-member) van de Theosophical Society (hierna: TS) en bestuurslid van de Krishnamurti Foundation in India.

De autobiografie van Dr. Besant geeft duidelijk aan dat zij nooit schipperde met wat ze zag als waarheid, ongeacht de prijs die ze ervoor moest betalen, zelfs voordat zij zich aansloot bij de Theosophical Society en naar India ging. Niets kon tussen haar en haar waarneming van Waarheid komen – geen religieus geloof, geen familie en geen vrienden. Als ze zag dat iets fout was of onrechtvaardig, liet ze het onmiddellijk vallen en ging achter de waarheid aan door haar leven onbevreesd te veranderen. Het moet deze eigenschap in haar geweest zijn die Krishnamurti deed antwoorden op een vraag waarom de mensen het zo moeilijk vinden om de waarheid van zijn leringen te begrijpen: *‘Als Amma (Dr. Besant) jonger was geweest, zou ze het begrepen hebben, meneer.’* Ik geloof dat het in 1985 was dat hij me vertelde, dat een onbevreesde passie voor waarheid zoals Dr. Besant die bezat nodig is om het voor iemand mogelijk te maken al de conditioneringen uit het verleden te doorbre-

Dit artikel komt ook als top-artikel op de website www.theosofie.nl

ken en de waarheid waarover hij spreekt te kunnen waarnemen.

Datzelfde jaar in Varanasi, toen Krishnaji me vroeg om zijn scholen in Rajghat te gaan beheren, vroeg hij ook: “Meneer, heeft u gelezen over Dr. Besant?” Ik zei: “Een beetje, meneer. Ik heb haar autobiografie gelezen, maar niet veel meer, omdat ik bezig was met mijn natuurwetenschappelijke studie.” “U moet over haar lezen meneer. Ze was een buitengewone vrouw!” Voor zover ik weet, preeks Krishnaji nooit iemand en maakte nooit reclame voor literatuur, ik was dus verbaasd dat hij een uitzondering maakte!

De meeste mensen denken dat Krishnamurti het bestaan van de Meesters ontken- de en dat het een grote wanklank creëerde tussen hem en Dr. Besant, die daardoor in hem teleurgesteld zou zijn. Dat is een mis- verstand. In werkelijkheid was Krishnaji tegen een gemakkelijk geloof en tegen de afhankelijkheid van elke uiterlijke bemid- deling voor hulp. Toen Sri Mahesh Saxena (een vroegere secretaris van de Krishna- murti Foundation in India) hem in Rajghat vroeg: “Meneer, ontkent u de Meesters?” zei Krishnaji tegen hem: “Nee meneer, ik heb het bestaan van de Meesters nooit ontkend, maar Leadbeater en Arundale trokken dat wat subliem was in het belache- lijke en ik ontkende het belachelijke”. In 1958, toen ik Krishnaji in Delhi ontmoette vroeg ik hem: “Meneer, ik heb gelezen dat men in de Esoterische afdeling boodschap- pen van overleden geesten doorgaf en met hen sprak. Was dat allemaal hallucinatie?” Hij antwoordde: “Nee meneer, die dingen bestaan. Het is een andere energie. Het heeft niets te maken met goedheid; daarom ben ik er niet in geïnteresseerd. Natuurlijk is het denken ook in staat tot het hebben van hal- lucinaties”. Ik begreep daaruit dat hij me vertelde dat het bevrijden van het bewust- zijn van het ego veel belangrijker is dan het cultiveren van vermogens en dat geldt ook voor occulte vermogens, omdat die ook door het ego misbruikt kunnen worden.

Een andere keer, toen Krishnaji bij Dr. Radha Burnier was, vroeg hij haar: “Radhaji, geloof je in de Meesters?” en ze

zei: “Ja, meneer,” Hij zei fel: “Nee, niet op die manier. Weet je wat het betekende voor Amma? Ze zou haar leven ervoor gegeven hebben! Nu je dat weet, zeg me, geloof je in de Meesters?” Radhaji herhaalde: “Ja, meneer!” waarna Krishnaji antwoordde: “Goed zo!”

Deze antwoorden verwijzen naar een terugkerend thema in Krishnaji’s leringen. Voor hem was het vasthouden aan een concreet idee of begrip een hindernis voor het waarnemen van een dieper liggende waarheid, die dan voor altijd vast blijft liggen als het onbekende en niet te voor- schijn kan komen uit het bekende, omdat slechts de directe waarneming van waar- heid het bewustzijn transformeert en niet het geloof in een idee erover. Geloof zon- der waarneming wordt keuze die egoïstisch is; het veroorzaakt verdeeldheid en ook schijnheiligheid. Als men daarentegen de waarheid ziet als het onbekende, brengt dat de nederigheid voort die essentieel is voor elk diep onderzoek.

We moeten niet vergeten dat Krishnaji God niet ontkende; hij ontkende al de con- cepten die de mensen aannemen over God. Hij ontkende het heilige niet; hij ont- kende datgene wat door de mensen als heil- igh wordt beschouwd. Hij ontkende de lief- de niet, maar hij ontkende al de gangbare ideeën over liefde. Hij ontkende het reli- gieuze denkvermogen niet, maar hij ont- kende alle begrippen en geloven over dat- gene wat religieus is. Voor hem had iets wat uit verbeelding en gedachte voortkomt weinig waarde, omdat dat het onderzoek en daardoor het waarnemen van dieper- liggende waarheden blokkeert. Hij legde de waarheid in het onbekende en stond voor een benadering van de waarheid door het ontkennen van het niet ware.

Dr. Besant’s benadering van waarheid verschilde niet veel van Krishnaji’s bena- dering. Laat me aanhalen wat ze zei in 1913, nog vóórdat Krishnamurti’s leringen in druk begonnen te verschijnen:

“Alle studenten zouden iets moeten begrijpen over het onderzoeken van het boven- fysieke, omdat zij het blinde geloof

dat alles accepteert aan de ene kant en het even blinde ongelooft dat alles verwerpt aan de andere kant zouden moeten vermijden...

Ons ene grote gevaar, zoals HPB (Madame Blavatsky) herkende, is het gevaar van het vast gaan zitten in een sleur en op die manier verstenen in de vormen van geloof die door velen worden aangehangen ... De Society heeft de intentie, en heeft altijd de intentie gehad, om een levende organisatie te zijn en niet een fossiel; een levende organisatie groeit en ontwikkelt, zichzelf aanpassend aan nieuwe omstandigheden...

Niets kan fataler zijn voor een Society als de onze dan het als waar verkondigen van speciale vormen van geloof en het wantrouwend kijken naar iedereen die de verkondiging uitdaagt ... Als de Society tot ver in de toekomst wil bestaan, en ik denk dat dat zal gebeuren, dan moet er nu heel frank en vrij erkend worden dat onze kennis fragmentarisch is, dat het gedeeltelijke kennis is die onderhevig kan zijn aan grote veranderingen als we meer leren en beter gaan begrijpen...

We hebben het niet over theorieën of over verbeeldingskracht, of over een mengeling van die twee, maar over getuigenissen van observatie...

Iemand uitroepen tot een onfeilbare autoriteit op een bepaald gebied waarvan men zelf niets weet, is fanatisme in plaats van gezond verstand. Ik zou mijn eigen vrienden willen vragen dat niet met mij te doen...

Het is interessant om te zien dat de zaken die veel verschil van mening oproepen geen betrekking hebben op het leven of gedrag, maar dat het zaken zijn die, hoewel interessant als kennis, niets te maken hebben met een leidraad voor het leven van de mens...

Maar weinig mensen onderzoeken de complexiteit van datgene wat voor hen de eenvoudige handeling van het zien is. De meeste tijd is 'zien' weinig echt zien, maar voor een groot deel herinnering. Datgene wat we 'zien' noemen, is een geheel dat is samengevoegd uit de vertaling van de indruk die juist gemaakt is op het netvlies en de herinnering van het geheel aan indrukken uit het verleden.

Alleen de goed getrainde en ervaren zieners kunnen de fouten vermijden die ontstaan als

gevolg van het kijken naar feiten door een sluier van hun eigen gedachtevormen.

Generaties tot ver in de toekomst, met onszelf in nieuwe lichamen, zullen nog steeds bezig zijn met het verleggen van de grenzen van het onbekende; we willen niet dat onze organisaties dan belemmerd worden door onze huidige onderzoeken die dan verheven zijn tot heilige boeken en gebruikt worden als muren om onze voortgaande vooruitgang te verhinderen."

Je kunt de zaden van Krishnaji's latere leringen ontdekken in de bovenstaande uitspraken van Dr. Besant. Krishnamurti nam deze uitspraken niet van haar of van iemand anders aan; hij herontdekte de waarheid ervan voor zichzelf. Al zijn leringen leggen de nadruk op het verschil tussen het kennen van een waarheid en het werkelijk waarnemen ervan. De missie van Wereldleraar die door Dr. Besant en dhr. Leadbeater aan hem gegeven werd en die gebaseerd was op de boodschappen die door hen ontvangen werden van hun Meesters, bestond uit het geven van een nieuwe interpretatie van religie voor het tijdperk van het verstandelijke denken en dat is wat hij zijn hele leven heeft gedaan.

In december 1933, nadat Dr. Besant gestorven was en aan het einde van de Theosofische Conventie van dat jaar, werd Krishnaji uitgenodigd als spreker in de Theosophical Society in Adyar. Aan het einde van één van zijn lezingen vroeg iemand hem:

"Er wordt gezegd dat het enige dat Dr. Besant betreurde het feit was dat u gefaald hebt in haar verwachtingen van u als Wereldleraar. Sommigen van ons delen dat gevoel van spijt en teleurstelling, eerlijk gezegd, en we vinden dat het niet helemaal ongerechtvaardigd is. Hebt u hierop iets te zeggen?"

Waarop Krishnamurti antwoordde:

"Niets, mijne heren. Als ik zeg 'niets', bedoel ik niets om jullie teleurstelling of die van Dr. Besant op te heffen, als ze al teleurgesteld was, want tegen mij drukte zij het tegenovergestelde uit. Ik ben niet hier om mijzelf te rechtvaardigen; ik ben niet geïnteresseerd in het rechtvaardigen van mijzelf.

De vraag is: waarom bent u teleurgesteld, als u dat al bent? U had gedacht mij in een bepaald hokje te stoppen en omdat ik er niet in paste, bent u natuurlijk teleurgesteld. U had een vooropgesteld idee van wat ik zou moeten doen, van wat ik zou moeten zeggen, van wat ik zou moeten denken... Uw teleurstelling is niet gebaseerd op nadenken, niet op intelligentie, niet op diepe affectie, maar op een beeld dat u zelf heeft geschapen en dat waarschijnlijk niet klopt. U zult een groep mensen vinden die u zal vertellen dat ik hen teleurgesteld heb, en zij zullen een pakket meningen creëren die vaststellen dat ik heb gefaald. Maar over honderd jaar denk ik niet dat het veel zal uitmaken of u teleurgesteld bent of niet. De Waarheid waarover ik spreek, zal blijven, niet uw fantasieën of uw teleurstellingen.”²

Aan het einde van zijn volgende lezing tijdens dezelfde bijeenkomst werd hem gevraagd: *“Tijdens de Theosofische Conventie van vorige week spraken veel leiders en bewonderaars over Dr. Besant, zij drukten grote waardering uit. Wat is uw waardering van en mening over die grote vrouw die een moeder en vriend voor u was? Wat was haar houding tegenover u gedurende de vele jaren van haar voogdijchap over u en uw broer en daarna? Bent u haar niet dankbaar voor haar leiding, opvoeding en zorg?”*

Krishnaji antwoordde als volgt:

“Mr. Warrington vroeg me heel vriendelijk om hierover te spreken, maar ik heb hem gezegd dat ik dat niet wilde. Veroordeel mij nu niet door woorden te gebruiken als ‘voogdijchap’, ‘dankbaarheid’ en zo meer. Heren, wat kan ik zeggen? Dr. Besant was onze moeder, ze zorgde voor ons, ze hield van ons. Maar een ding deed ze niet. Ze zei nooit tegen me: ‘doe dit’ of ‘doe dat niet’ Ze liet ons met rust. En door dit te zeggen geef ik haar de grootst mogelijke waardering ...”

We moeten wel bedenken dat hun relatie geen gewone familierelatie was. Het was een relatie van ware liefde en affectie, tussen twee buitengewone wijze mensen die op zoek waren naar waarheid. Zo'n relatie is niet gebaseerd op verwachtingen en zoekt geen bijval of dankbaarheid van elkaar. Een verlichte moeder wil dat haar

kind trouw is aan zijn of haar meest innerlijke ervaringen en volgt wat het als waarheid beschouwt. Dit is wat Dr. Besant zelf in haar eigen leven deed en te denken dat ze iets minders zou hebben verwacht van haar zoon getuigt van onwetendheid. Het was een relatie die gebaseerd was op ware liefde en respect voor elkaar, wat niets te maken heeft met vragen voor bijval of vervulling en nog veel minder met wat voor gehoorzaamheid dan ook.

De voornaamste verdeeldheid tussen de leiders van de Theosophical Society toen, in 1929, en Krishnaji's leringen was dat zij geloofden dat verschillende religies verschillende paden naar Waarheid zijn en Krishnaji zei: “Waarheid is een land zonder paden”. De rest was alleen maar een politieke verdeeldheid die voortkwam uit de persoonlijke sympathieën en antipathieën van hen die er belang bij hadden en die gekwetst waren omdat ze niet vrij waren van egocentrische reacties. Dr. Besant was zeker niet in staat tot zulke reacties. Haar enige bezorgdheid in 1930, toen Krishnaji en de theosofische leiders hun eigen wegen gingen, was haar verontrusting over Krishnaji's toekomst en ze haalde enkele van haar beste en naaste helpers over om hun lidmaatschap van de TS op te geven en met Krishnaji mee te gaan om hem te beschermen.³

In werkelijkheid zei ze tegen Krishnaji dat ze van plan was om af te treden als president van de TS en dat zij alleen nog maar aan zijn voeten wilde zitten en luisteren naar zijn leringen; maar hij stond haar dat niet toe. Dr. Besant was de enige persoon die er nooit aan twijfelde of Krishnaji de wereldleraar was. Ze had iedereen gewaarschuwd dat als de Wereldleraar zich zou manifesteren hij wel eens dingen zou kunnen zeggen die totaal het tegendeel zouden kunnen zijn van wat zij verwachtten. Sri Achyut Patwardhan vertelde me in Rajghat, dat zij de gewoonte had hen er op te wijzen nooit te verwerpen wat Krishnaji zei, ook al verschilde hun meningen veel met de zijne, omdat zijn bewustzijn erg ver kon zien. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat men blind moet

aannemen wat hij zegt, maar er naar luisteren met respect en het zorgvuldig overwegen zonder het meteen te verwerpen. Dat bedoelt Krishnaji als hij het heeft over het 'bij de vraag blijven'.

In navolging van wat K in 1928 zei sloot Dr. Besant de Esoterische afdeling in de hele wereld en zij schreef hem: "*Geliefde, ...ik hef de ES helemaal op voor onbepaalde tijd en laat al de leringen aan jou over. Ik heb mijn best gedaan om het terrein voor jou vrij te maken, voor jou, de enige autoriteit.*"⁴ Die winter in Adyar stond ze erop om op de grond te zitten met de rest van de toehoorders, in plaats van bij hem op het podium!

Andere leiders van de TS waren het toen niet met haar handelingen eens, omdat ze de leringen van K niet konden accepteren. Zij vroegen haar de ES te heropenen, zeggende dat de TS geloofde in meerdere paden naar Waarheid en dat K zijn eigen pad kon volgen, maar dat zij het recht hadden op hun eigen pad. Daarom moest Dr. Besant de ES weer openstellen. We moeten ons realiseren dat zij als president van de TS andere leden niet kon dwingen om haar inzichten te accepteren, omdat de statuten van de TS iedereen toestaan om een eigen mening te hebben en aan niemand het recht geven om die eigen mening aan de organisatie op te leggen. In die zin is de TS een ware democratische en wereldlijke organisatie met vrijheid voor elk lid om waarheid te zoeken op de manier waarvoor men kiest, zonder respectloos te zijn naar anderen. Omdat de andere oudere leden van de TS K's leringen niet wilden accepteren en de ES weer opgesteld wilden hebben, had zij geen andere optie dan aan dit verzoek te voldoen.

Krishnaji beschreef de situatie heel helder in zijn brief aan Dr. Besant van februari 1930:

"Mijn zeer geliefde moeder. Ik weet het en het maakt me niets uit dat CWL tegen mij is en tegen datgene wat ik zeg, maar maak je er alsjeblieft geen zorgen over. Dit is allemaal onvermijdelijk en in zekere zin ook noodzakelijk. Ik kan niet veranderen en ik neem aan dat zij niet zullen veranderen en daarom

is er een conflict. Het doet er niet toe wat een miljoen mensen zegt of niet zegt. Ik ben zeker van wat ik ben en ik ga mijn weg."⁵

In december 1933, schreef hij naar mw. Emily Lutyens: "*We hebben niets tegen de TS en hun leringen. Ik vecht niet tegen hen, maar tegen de ideeën en idealen van de wereld.*"

Zo moest de man die tot "Wereldleraar" uitgeroepen was die titel opgeven om de Wereldleraar te kunnen worden! Zijn hele leven hield Krishnaji een warme genegenheid voor de TS en hij bleef betrokken bij haar welzijn. Hij hielp de Society als hij dacht dat het nodig was. Tijdens de laatste vergadering van de Krishnamurti Foundation in India waarbij hij aanwezig was, in 1986, wilde iemand hem een vraag stellen: "Meneer, toen u de Theosophical Society verliet, ..." maar Krishnaji onderbrak hem en zei met sterke nadruk: "*Wacht even, meneer. Laat me dit volstrekt duidelijk maken. Ik heb de Theosophical Society nooit verlaten. Zij wilden me daar niet*".

De volgende dag ging ik naar hem toe en vroeg: "Meneer, als de TS vandaag tegen u zou zeggen dat zij de ES zullen sluiten en uw leringen accepteren als de basis voor het onderzoek naar Waarheid, zou u dan terug willen gaan?" Hij luisterde intens en vroeg me geanimeerd: "*Biedt iemand dat aan?*" Ik zei: "Nee, nog niet, maar als ze het zouden doen, zou u het dan accepteren?" Zijn antwoord was: "*Als ze het doen, kunnen we het in overweging nemen.*" Hij wilde niet ingaan op een hypothetische vraag, maar hij stond ervoor open om het in overweging te nemen als de vraag naar voren zou worden gebracht!

De laatste ontmoeting tussen Krishnaji en Dr. Besant vond plaats in november 1932, toen Krishnaji haar opzocht op haar doodsbed. (Dr. Besant stierf op 20 september 1933). We weten niet wat er toen tussen hen plaatsvond, maar de volgende denkbeeldige conversatie geeft volgens mij de essentie en het karakter van hun relatie passend aan. Deze zin komt uit een toneelstuk over het leven van Dr. Besant, geschreven en geënceneerd door Dr. Irawati

van het Vasanta College for Women van Rajghat in Varanasi.

A.B. *Krishna, mijn zoon, wat ga je doen als je hier weg gaat? We hebben je niet geleerd om in je onderhoud te voorzien.*

K. *Maak je geen zorgen, moeder. Als er iets in me zit, zal ik drijven op de zeeën van het leven en als er niets is, laat me dan zinken!*

Het herinnert me aan de laatste conversatie tussen Krishnaji en mij, toen ik hem bezocht aan zijn doodsbed in Ojai, Californië, in februari 1986:

K. *Meneer, heeft u genoeg geld voor uzelf, uw vrouw en uw kinderen?*

P.K. Ja, meneer. Ik heb genoeg geld voor de manier waarop we willen leven.

K. *Dat mag u denken, meneer, maar ik denk het niet! Ik wil dat u weet dat ik u volkomen vertrouw.*

P.K. Ik zal uw vertrouwen niet beschaamen, meneer.

K. *Meneer, domineer nooit iemand en laat niemand u ooit domineren.*

P.K. Meneer, het eerste belooft ik, het tweede zal ik proberen.

Tot besluit wil ik alleen maar zeggen dat we de kwaliteit van de liefde van J. Krishnamurti en Dr. Annie Besant en hun relatie niet ten volle kunnen begrijpen, totdat we hun niveau van wijsheid bereiken. Tot dan kunnen we beter niet speculeren, oordelen of motieven toekennen aan hun handelingen.

Documentatie:

1. Adyar Pamflet nr 36. 1913
2. *The Collected Works of J. Krishnamurti*. Vol.I. KFA Ojai CA 1991 p.165.
3. Pupul Jayakar, *J. Krishnamurti: A Biography*. Penguin Books New Delhi 1986 p.83
4. Mary Lutyens, *Life and Death of Krishnamurti*. Srishti Publishers New Delhi 1991 p.76
5. *Ibid.* p.81.

Uit: *The Indian Theosophist*,
oktober 2005
Vertaling: F.v.I.

Daar beweging alles doordringend is, en
volkomen rust ondenkbaar,
en omdat onder welke vorm of masker
beweging zich ook vertoont,
als licht, hitte, magnetisme, of elektriciteit -
moeten deze alle facetten zijn van Eén en
dezelfde universele almachtige Kracht,
die we kortweg noemen:
'het Ene Leven', de 'Ene Wet'....

De Brieven van de Meesters

De Montessori-kleuterschool op het terrein van het ITC

– Agnes Hoedemaker

Op het Internationaal Theosofisch Centrum, aan het eind van de Valkeveense- laan, ligt een bijzondere woning in het fraaie bos verscholen. Het lijkt een kleine bungalow, maar van origine is het geen woonhuis. In 1925 is het gebouw ontworpen als Montessori-kleuterschool voor de kinderen van leden van de Theosofische Vereniging. De hypermoderne leermethode van Maria Montessori, waarbij kleine kinderen veel ruimte kregen om zich zelf te ontwikkelen, vond weerklank bij Kees van der Leeuw, theosoof en eigenaar/directeur van de “Van Nelle” fabriek in Rotterdam. Van der Leeuw had de architecten J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt de Van Nelle-fabriek laten ontwerpen en schakelde dit architectenbureau ook in voor de te bouwen Montessori kleuterschool.

Agnes Hoedemaker woont tijdelijk als “kraakwacht” in dit pand in Naarden.

Op zeer duidelijke wijze is te zien dat de architecten behoorden tot de school van ‘Het Nieuwe Bouwen’. Deze bouwkundige stroming liet zich inspireren door de nieuwe ideeën van het ‘Functionalisme’. Deze moderne architectonische stroming paste uitstekend bij de pedagogische opvattingen van Maria Montessori.

Het schooltje is in 1925 ontworpen als houten gebouw, maar is in 1926 gereconstrueerd en uitgevoerd in beton en hout. Kenmerkend voor het gebouw is de symmetrie. In één van de originele tekeningen is te zien dat de architect twee vierkanten schuin over elkaar heeft gelegd, waardoor een achthoekig lokaal is ontstaan, met vier speelruimten op de hoeken.

Het hele gebouw heeft veel lage ramen, met een bijzondere indeling. Naast de ingang is een bankje op kleuterhoogte.

Lang is niet duidelijk geweest of het gebouw ook daadwerkelijk als kleuterschool heeft gefunctioneerd, maar bij een bezoek aan het Nederlands Architecten Instituut (NAI) in het najaar van 2005 zijn de oorspronkelijke bouwtekeningen (inkt op linnen) en foto’s gevonden uit 1926. Op

één van de foto's is duidelijk te zien dat het gebouw wel degelijk als kleuterschool heeft gefunctioneerd. De inrichting van het klaslokaal en de kindjes buiten in de kou met hun neus tegen de ramen geven het onomstotelijke bewijs.

Toch is het niet lang een kleuterschool geweest. In het archief van de gemeente Naarden zijn bouwtekeningen uit 1930 gevonden, waarin het achthoekige lokaal als woonkamer wordt aangeduid en één van de vier aangebouwde hoekkamertjes tot keuken wordt gepromoveerd. Voor deze verbouwing - de enige wijziging in 80 jaar - zijn in de keuken een deur naar de berging, een extra raam en een aanrecht op volwassen hoogte toegevoegd.

Gedeeltelijk was nog te achterhalen wie de bewoners in de afgelopen 80 jaar zijn geweest. Van voor de oorlog (1940-1945) is weinig bekend, een paar jaar heeft hier mevrouw Cox gewoond. Na de oorlog is het huis bewoond geweest door achtereenvolgens de heer Gerrit Munnik en vanaf 1953 door mevrouw To Gouverne en haar dochter Wil. Wil Gouverne heeft tot haar overlijden in 2005, dus gedurende 52 jaar, met veel plezier in dit schooltje gewoond (zie ook St Michael's News Autumn/Winter 2005).

In het voorjaar van 2000 heeft de gemeenteraad van Naarden besloten om het gebouw de status van Rijksmonument te verlenen. Zij beschrijft haar beslissing als volgt: *“Voormalige Montessori-kleuterschool uit 1925 van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als grotendeels gaaf en representatief beeld van het Nieuwe Bouwen uit het oeuvre van Van der Vlugt en als typologische uiting van het bijzonder onderwys in Nederland en de relatie met de Theosofie.”*

Dat het pand nu een Rijksmonument is geworden heeft grote consequenties voor de opknappbeurt die dringend nodig is. Na

1930 is in 1968 centrale verwarming aangelegd en is in 1983 een aantal ramen van dubbel glas voorzien. Maar het schooltje is nog vrijwel geheel in oorspronkelijke staat. De achthoekige woonkamer, het voormalig klaslokaal, zorgt voor speciaal wooncomfort.

Nu een totale restauratie dringend noodzakelijk is hebben wij in Nederland te maken met een uitgebreid pakket aan wet- en regelgeving, die óók nog per 1 januari 2006 is gewijzigd. Gelukkig bestaat volgens de oude wetgeving nog een mogelijkheid voor subsidie van de rijksoverheid.

Het Stichtingsbestuur heeft een architect gevonden, die bekend is met de regelgeving op monumentengebied en heel enthousiast is over dit kleinoord in het bos. Het pand wordt nu ook tijdelijk bewoond om het tegen krakers te beschermen. Een voordeel van deze tijdelijke bewoning is ook dat ervaren wordt welke aanpassingen noodzakelijk zijn om het huis na een sobere restauratie weer plezierig bewoonbaar te maken.

Omdat de kosten voor de restauratie zo hoog zijn, dat deze niet door verhuur terug zijn te verdienen, zijn er contacten met de Gemeente Naarden en wordt gehoopt op een substantiële subsidie als bijdrage in de te maken kosten.

Omdat het schooltje wat verborgen ligt in het bos, kun je vanuit de eettafel de eekhoortjes van boom naar boom zien springen. Veel vogels, waaronder roodborstjes, boomklevers en de grote bonte specht komen dagelijks kijken of er broodkrumels voor ze klaar liggen. Heel bijzonder was het om dit voorjaar een ree te zien, die zomaar naast de vijver stond. Hopelijk zal dit schooltje in de toekomst nog veel gelukkige bewoners kennen.

Bron o.a. mevr. A.P. Kooijman-
van Rossum

De verborgen zijde van het logewerk

– Paul Zwollo

Het thema ‘De verborgen zijde van het logewerk’, suggereert in feite dat aan de activiteiten die een theosofische loge organiseert tevens een ongeziene kant zit. Het zou vreemd zijn als dat niet het geval zou zijn.

Want theosofie heeft ons vertrouwd gemaakt met het bestaan van de Wet van Karma, die zowel in de macrokosmos als in de microkosmos werkzaam is. Deze wet komt er op neer dat alle handeling, uiterlijk en innerlijk, zichtbaar en onzichtbaar, zekere gevolgen met zich meebrengt.

In het kader van Adyar-dag sprak de Annie Besant Loge in Naarden over bovenvermeld thema. Paul Zwollo was een van de inleiders.

Paul Zwollo in het archief van de Theosophical Society in Adyar, India, voor de kast met via fenomenen naar voren gebrachte voorwerpen, met in zijn handen de beroemde 13^e kop en schotel die H.P. Blavatsky bij een picknick naar voren bracht.

Dat zal dus ook het geval zijn als een aantal mensen samenkomt om met elkaar van gedachten te wisselen over onderwerpen die direct of indirect met de Drie Doel-einden van onze vereniging te maken hebben.

In de bijbel komen wij al de uitspraak tegen: ‘Waar twee of drie mensen in mijn naam samenkomen, ben ik in hun midden’. Hierop parafaserend zouden we dus kunnen zeggen: ‘Waar twee of drie leden van de Theosofische Vereniging bijeen zijn, zal ook de gedachte van theosofie en universele broederschap de achterliggende gedachte zijn en centraal staan’. Ik denk dat wij van deze gedachte uit kunnen gaan.

Het is in elk geval niet de bedoeling dat wij een gewone vrijblijvende discussieclub worden. Uiteraard mogen wij allemaal onze eigen mening hebben en deze naar voren brengen, maar onze spirituele verbondenheid met al wat leeft, zoals de theosofie dat aangeeft, en deze openlijk naar voren brengen, zou toch de leidende gedachte bij ons werk moeten zijn.

Hoe dit alles precies uitwerkt in ons eigen leven en in onze omgeving, is moeilijk te doorgronden. Wellicht dat het woord 'verborgen' in de titel van het thema daar ook op wijst. De intentie van ons samenkomen dient te stroken met waar onze vereniging voorstaat: universele broederschap in de ruimste zin van het woord. Wij kunnen niet anders dan ons best doen en vervolgens de gevolgen overlaten aan de ongeziene krachten en wetten die het heelal besturen.

Er is wel opgemerkt dat de titel van het Opus Magnum van mw Blavatsky, *De Geheime Leer*, eigenlijk niet helemaal juist is, maar beter had kunnen luiden 'De Verborgene Leer'. Want veel wat zij naar voren brengt is te vinden, zij het niet altijd makkelijk, in boeken en geschriften die verspreid zijn over de hele wereld en dus niet specifiek 'geheim'. Maar men dient er wel moeite voor te doen om het te vinden: werkelijk esoterische kennis ligt nu eenmaal niet voor het oprapen. Ik denk dat om die reden leden van de Theosofische Vereniging ook wel 'zoekers naar waarheid' worden genoemd.

Dat alle gedachten, gevoelens, woorden en daden consequenties met zich mee zullen brengen staat wel vast. Ik denk dat niemand daaraan twijfelt. Het bij elkaar komen met goede intenties staat natuurlijk voorop. Het is om die reden dat wij lid van de Theosofische Vereniging zijn geworden. Het bij elkaar komen in een theosofische loge is daar een logisch gevolg van.

'De verborgen zijde van ons logewerk', misschien zouden we beter kunnen zeggen 'De verborgen gevolgen van ons logewerk', heeft dus alles te maken met onze motivatie; onze intentie om de uitgangspunten van theosofie serieus te nemen en te proberen ze in ons leven te verwerken. Dat is onze verantwoordelijkheid die we vrijwillig op ons hebben genomen. Ons lidmaatschap is niet een vrijblijvend iets, er van uitgaande dat we onszelf serieus nemen.

Als wij met elkaar in alle ernst met theosofie bezig zijn, zullen de resultaten misschien niet langer 'verborgen' blijven,

maar zich in ons eigen leven openbaren en daarmee ook in onze omgeving.

Maar zelfs als we niet direct resultaten opmerken, kunnen we er van overtuigd zijn dat een en ander toch doorwerkt in ons leven. De factor tijd speelt hierin een niet onbelangrijke rol. Het kortetermijndenken dienen wij dan ook op te geven.

Ik denk dat we dit alles niet los kunnen zien van het feit dat een loge deel uitmaakt van een netwerk van loges in het hele land en deel uitmaakt van een nationale afdeling die op zijn beurt weer een onderdeel uitmaakt van een wereldnetwerk van landelijke afdelingen, met elkaar de internationale Theosophical Society vormend. Deze geestelijke verbindinglijnen zijn denk ik erg belangrijk, want het is daardoor dat wij beter in staat zijn de boodschap van onze spirituele voorgangers als Blavatsky en de Meesters van Wijsheid door te geven.

In een van de *Mahatma Brieven* wordt opgemerkt dat de leden van een theosofische studiegroep, opdat deze zinvol is, dienen op te treden als de vingers van één hand. Ondanks de verschillen van mening die vanzelfsprekend onvermijdelijk zijn, zullen toch steeds *onze gemeenschappelijke idealen* de overhand moeten hebben; de *bereidheid tot samenwerking* en het *respect* hebben voor de mening van onze medeleerlingen. Wij blijven allen leerlingen van de oude wijsheid, de Perennial Wisdom, de theo-sophia, de goddelijke wijsheid.

Onze uitgangspunten zijn niet alleen idealistisch, maar hoog verheven: *universele broederschap*. Te hoog wellicht voor ons gewone mensen? Het scheidt uiteraard verplichtingen die wij door het aanvaarden van ons lidmaatschap onderschreven hebben. Hebben wij ons daar wel voldoende rekenschap van gegeven? Op het moment van ons lid worden, en ook de vele jaren daarna?

De verborgen zijde van ons logewerk zal dus voor een groot deel afhangen van *de mate waarin wij met elkaar studeren en al studerende tot groter inzicht komen*; en tot groter inzicht komende, dit inzicht in ons

leven kunnen onderbrengen en zo onze omgeving en daarmee de wereld vooruit helpen.

Uitgaande van het feit dat theosofie uitgaat van *'de eenheid van alle leven'* en dat alles met elkaar samenhangt, volgt hier tevens uit dat ieder onderdeel van dat 'ene leven' invloed heeft op het geheel en dat ieder zijn bijdrage zal moeten leveren. Kortom, niemand kan gemist worden. Van ieder lid wordt verwacht dat hij zijn steentje bijdraagt voor een 'wereldbroederschap in wording'.

De verborgen zijde van het logewerk heeft denk ik alles te maken met het feit dat er achter alle verschijnselen een realiteit schuil gaat; een realiteit waarvan we ons gewoonlijk niet bewust zijn, maar die er wel degelijk is. Of we deze realiteit gewaar zijn of niet, doet niet zoveel ter zake, maar zij is er. Het kan ons misschien helpen om bij al ons doen en laten meer bewust te zijn, omdat we weten dat alles zijn gevolgen heeft. *Er gaat dus niets verloren, noch van onze goede, noch van onze minder goede daden, gevoelens en gedachten.* Laten we ons daar terdege bewust van zijn. In die

zin kan het ons meer oplettend maken en voorzichtiger doen zijn in ons optreden. Dat kan een meer menslievende samenleving alleen maar ten goede komen.

Bij dit alles is het wellicht goed dat wij ons realiseren dat de stoot tot het oprichten van de Theosofische Vereniging is uitgegaan van twee Meesters van Wijsheid: de *innerlijke* Oprichters van de Vereniging. Blavatsky, Olcott en een aantal anderen waren de *uiterlijke* Oprichters.

Het is waarschijnlijk om die reden dat de slotzin van de laatste Brief van de Meester KH aan Annie Besant in het jaar 1900 (zie Theosofia nummer 6 van 1999, blz. 221 en 222) als volgt luidde:

'We are watching over you but you must put forth all your strength'.

'We zullen over jullie waken maar jullie zullen je volledig moeten inzetten'.

Schept deze uitlating van de Mahatma geen verplichtingen? Als we daar met elkaar aan willen en kunnen voldoen, behoeven wij ons geen zorgen te maken over 'De verborgen zijde van ons logewerk'. Die zal er dan ongetwijfeld zijn, ten goede wel te verstaan!

Het past de Theosoof met z'n hoofd in de wolken te verkeren,
mits hij stevig met beide benen op de grond staat
en zijn hart van liefde vervuld is.

Alleen dan kunnen zijn handen zich wijden aan zinvolle
dienstbaarheid; dienstbaarheid die noch praktisch maar
ongeïnspireerd is, noch geïnspireerd maar onpraktisch. Alleen
zo'n iemand, die hemel en aarde met zijn begrip omvat,
kan op onfeilbare wijze de triomferende toekomst
naar het gekwelde heden halen.

Corona Trew en E. Lester Smith

Maria Montessori

Maria Montessori (1870-1952) was de Italiaanse arts, die het onderwijssysteem over de hele wereld ingrijpend veranderde.

Geïnspireerd door de theosofische optiek ontwikkelde zij haar specifieke opvoedingsmethode waarvan de kern is 'help mij het zelf te doen'.

Maria Montessori (1870-1952) was de Italiaanse arts, die het onderwijssysteem over de hele wereld ingrijpend veranderde. De kern van haar methode wordt meestal samengevat in de uitspraak: *'Help mij het zelf te doen'*. Alle opvoeding is in principe zelfopvoeding. Haar uitgangspunt is dat een kind een natuurlijke, noodzakelijke drang tot zelfontplooiing heeft. Opvoeding en onderwijs moeten onderkennen wat de behoeften van een kind op een gegeven moment zijn en daarop inspelen, door de juiste omgeving en de juiste materialen aan te bieden.

Maria Montessori werd op 31 augustus 1870 geboren in Chiaravalle, een stadje in het oosten van Italië. Tegen de gewoonte van haar tijd in koos zij voor de medicijnenstudie en werd in 1896 de eerste vrouwelijke arts in Italië. Zij toonde in die tijd, als enige vrouw in een mannenwereld, grote belangstelling voor feministische kwesties. Ze gaf lezingen over "De Nieuwe Vrouw" en "Moderne Naastenliefde". Tijdens een feministisch congres in Londen in 1899 ontmoette zij Annie Besant, die samen met Colonel H.S. Olcott een nieuwe wereldbeschouwing uitdroeg: de theosofie.

De onderzoekster Carolie Wilson toonde aan dat Maria Montessori op 23 mei 1899 lid werd van de Europese afdeling van de Theosophical Society. Maria vond inspiratie in de theosofische optiek, waar geen plaats was voor het begrip erfzonde en er geen persoonlijke

autoritaire God was die straft en beloont. Hier onderzoekt men de goddelijke dimensie, waar mensen zelf deel van uitmaken. Zij leerde hier dat de meester de leerling nooit door middel van dwang of andere overredingsstrategieën tot de juiste inzichten kan brengen. De meester is de kracht die in de leerling het besef opwekt deel te zijn van het plan van de schepper; de leerling laat de (scherp observerende) meester zien hoe het beste volgens dit plan, dat zich kenmerkt door het principe van onbeperkte en eindeloze groei, geleefd kan worden. Op deze wijze kan de mens zijn bewustwordingsproces ontwikkelen. Dit besef, naast het centrale element van totale overgave aan de bezigheid van dat moment, vormde een basis voor haar pedagogische methode.

Maria Montessori werkte een aantal jaren in een ziekenhuis in Rome met geestelijk gehandicapte kinderen, voor wie zij materiaal ontwikkelde dat de zintuigen prikkelt. Zij bemerkte een grote vooruitgang bij deze kinderen door deze nieuwe opvoedingsmethode.

In 1907, op 37 jarige leeftijd, opende ze het eerste van haar Case dei Bambini, de 'kinderhuizen' voor 3- tot 6-jarige kinderen. Hier werd de door haar ontwikkelde methode vanuit de zwakzinnigenzorg toegepast op normale kinderen; daarnaast vond ze het belangrijk dat kinderen vrij en zelfstandig konden kiezen. Zij had

ook ervaren dat jonge kinderen vanuit zichzelf veel aandacht aan orde en netheid besteden. Ze voerde het stiltespel en de gemeenschappelijke maaltijd in. Het eerste Casa (huis) was zo succesvol, dat drie maanden later het tweede kon worden geopend. Haar ideeën werden gepubliceerd en in meer dan twintig talen vertaald. Ze gaf opleidingscursussen in diverse Europese landen en in Amerika. Zij stopte met haar beroepsuitoefening als arts en wijdde zich hierna volledig aan de pedagogiek.

Op uitnodiging van de lokale overheid in Barcelona vestigde Maria Montessori zich in 1916 in Spanje; ze bleef daar wonen tot 1936. In Italië, waar ze ook veel verbleef, kwam in 1934 een einde aan het Montessori-onderwijs, omdat Mussolini wilde ingrijpen in haar onderwijssysteem; vooral zijn besluit om schooluniformen in te voeren kon zij niet accepteren. Door het uitbreken van de Spaanse burgeroorlog in 1936 werd zij uit Barcelona verdreven. Op haar vlucht in Engeland, tijdens het vijfde internationale Montessori Congres, werd zij door Ada Pierson, een jonge cursiste, uitgenodigd om tijdelijk in Baarn te komen wonen. Maria vestigde zich in Nederland, verhuisde van Baarn naar De Binckhorst in Laren en Ada Pierson werd na de tweede wereldoorlog de tweede vrouw van haar zoon Mario.

In Nederland was veel activiteit op vernieuwend onderwijsgebied, mede door de ves-

tiging van de Association Montessori Internationale (A.M.I.) in Amsterdam in 1935.

Begin 1937 bezoekt George Arundale, sinds de dood van Annie Besant in 1934 president van de Theosophical Society, Maria Montessori in Laren. Hij bracht haar op de hoogte van de situatie in India. Daar was een levendige belangstelling voor haar methode ontstaan door de propaganda van Annie Besant en invloedrijke representanten van de Indiase cultuur zoals Tagore en Gandhi. In oktober 1939 reisde zij met haar zoon Mario naar India. Zij gaf een groot aantal lezingen en cursussen, georganiseerd door de Theosofische Vereniging in Adyar. Bekende Montessorianen als Lena Wikramaratne en Gool Minwalla namen deel aan de cursus. Door het uitbreken van de tweede wereldoorlog in Europa kon Maria Montessori niet terug naar Europa en woonde enige jaren op het centrum in Adyar. In 1942 gaf ze een cursus van 4 ½ maand voor meer dan driehonderd Indiase leerkrachten die uit alle delen van India waren gekomen om als sponzen ieder woord van haar op te zuigen. Na de bombardementen vanuit Japan op India, eind 1942, moest zij Adyar verlaten en werd tijdelijk ondergebracht in Kodaikonal, een bergdorp in Tamil Nadu. Ze had een auto ter beschikking, te gebruiken binnen een radius van 3 mijl. Ook mocht zij haar werk vrij uitvoeren, zelfs een cursus geven. Hier werd zij vanuit Adyar secretariaal onder-

steund om haar boeken te schrijven. Haar zoon Mario begeleidde de oprichting van een nieuwe montessorischool, die startte met 4 kinderen, maar binnen een jaar uitgroeide tot 60 kinderen, die veel buiten in de natuur werkten.

In 1946 keerde zij terug naar Nederland en bleef actief tot op hoge leeftijd. Naast diverse internationale onderscheidingen werd zij in Nederland in 1950 Officier in de Orde van Oranje Nassau. Hetzelfde jaar ontving ze het eredoctoraat in de Pedagogiek van de Universiteit van Amsterdam. Drie keer werd zij voorgedragen voor de Nobelprijs voor de Vrede.

Op 6 mei 1952 overleed zij op 81 jarige leeftijd. Bij haar graf in Noordwijk staat haar tekst: *"Ik vraag de lieve en machtige kinderen om samen met mij te bouwen aan de vrede in de mens en in de wereld."*

Bron: www.kelpin.nl en Marjan Schwegman, *Maria Montessori 1870-1952, Kind van haar tijd, Vrouw van de wereld* (A.U.P.).

Agnes Hoedemaker

Voor informatie over Maria Montessori zie ook <http://catalogus.bib.hva.nl/>

Rapportage verblijf voorzitter Bestuur T.V.N op Curaçao, april/mei 2006

Aankomst

Woensdag 26 april tegen 16:00 was het zover. Een reusachtige 747 van de KLM dook neer uit de heldere, blauwe hemel verlicht door een superfelle zon. Als je geen zonnebril op hebt, dan krijg je zelfs wat pijn ervan in de ogen. Mevrouw Wies Kuiper, voorzitter van het Hoofdbestuur T.V.N, had er wel rekening mee gehouden, want zij stapte zeer parmantig met haar zonnebril op uit de aankomsthal.

Buiten stonden twee bestuursleden en wel de heren R. Wall en R. Eugenio, de laatste ook vergezeld van zijn eega en dochter, haar op te wachten om haar "bon bini" (welkom) te heten.

Programma-afstemming

Dezelfde avond vond ten huize van R. Wall, waar mevrouw Kuiper logeerde, een programma-afstemming plaats. Bij deze gelegenheid was de heer Schotte, voorzitter van het

Centrum Theosofie Curaçao, ook aanwezig.

Enkele punten die doorgenomen werden waren:

- a) Radio-interview
- b) Openbare lezing
- c) Bestuursvergadering
- d) Besloten vergadering met de leden en belangstellingen.

Wat niet op het programma stond, was een ongewenste vrijage tussen mevrouw Kuiper en enkele feestende bijen. Maar daarover wat verder op.

Interview met Wies Kuiper

Op donderdag 27 april vond er een interview plaats van 11:00 tot 11:30 in het radioprogramma van mevr. Phylis Hernandez, waarbij mevr. Wies Kuiper en Hendrik Schotte de gelegenheid kregen om de basisinformatie omtrent de Theosofie te vertellen. Het ging een dag vooraf aan de lezing, zodat de luisteraars aangespoord konden worden om de lezing bij te wonen. Phylis die van te voren een brochure en enige boekwerkjes omtrent de Theosofie gekregen had, richtte afwisselend een combinatie van vragen in het Nederlands en Papiaments tot Wies en

Agenda Nederland

augustus 2006

15-20 Les Pays Latins in Naarden. "Peace, Harmonising Heaven and Earth" met de Internationaal Presidente Radha Burnier

september 2006

23 Studiegroep 'Geheime Leer'

oktober 2006

14 Studiegroep Mahatmabrieven

november 2006

11 ledendag te Naarden, thema: "Leven en sterven"
18 studiegroep 'Geheime Leer'

december 2006

16 studiegroep Mahatmabrieven

Voor nadere inlichtingen over genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Henk. Hierdoor konden alle luisteraars zich erbij betrokken voelen. Mw. Kuiper en dhr. Schotte hadden in het kort kunnen vertellen wat Theosofie inhoud, wie de oprichters van de "Theosophical Society" waren, wat de basisprincipes zijn van de Theosofie en verder ook enige gedachten omtrent het Hoofdcentrum in Adyar, dood, reïncarnatie en karma. Ze hadden veel meer willen vertellen, maar het halve uurtje verstreek sneller dan ze dachten. De voorzitter van de Nederlandse afdeling en de voorzitter van het Centrum Theosofie Curaçao lieten duidelijk blijken hoeveel kennis en ervaring ze hebben van de Theosofie.

Openbare lezing

De lezing was vrijdag 28 april van 20:00 tot 22:00. Die vond plaats in Club "De Oleander".

Er waren 35 mensen aanwezig en de lezing had als titel: Wat gebeurt er na de Dood.

De toehoorders kwamen uit verschillende gelederen van de bevolking: huisvrouwen, onderwijzers, arbeiders, douane-beambten, artiesten en artsen.

Helaas werd mevrouw Kuiper af en toe door de akoestiek van de zaal uit haar concentratie gebracht. En het viel ons op dat mevrouw Kuiper erg voorzichtig was met het beantwoorden van vragen. Voorzichtig in die zin dat zij niet zo goed kon inschatten hoe gevoelig bepaalde onderwerpen bij ons liggen.

Sommige vragen waren vrij persoonlijk waaronder ervaringen met overleden ouders, maar er waren ook algemene

vragen zoals, betreffende devachan, reïncarnatie en levensatomen.

Wat zeer duidelijk naar voren was gekomen is, dat er een grote behoefte bestaat aan deze soort lezingen. Naar gelang de vragen bleek ook, dat het publiek zeer tevreden was. Het was een vruchtbare avond.

Om uw Papiaments wat bij te schaven hier de uitnodiging van de openbare lezing.

Sentro Teosofia Korsow ta invitá Bo(so) kordialmente na un charla.

Oradora: Presidente di Teosofia na Hulanda señora Wies Kuiper.

Tópiko: Wat gebeurt er na de dood?

Idioma: Hulandes.

Logá: Club Oleander na Planterust, banda di J.P.F.

Fecha: Djabièrnè 28 april 2006.

Orario: 20.00 - 22.00

Mocht u denken: "O, wat moeilijk allemaal dat taaltje", dan nodigen wij u, geachte lezers, hierbij uit om (weer) voor een weekje Curaçao aan te doen.

Stelt u zich voor een groep theosofen hier ter eilanden voor enkele Loge bijeenkomsten. Dat zou voortreffelijk zijn. Wie volgt, mevrouw Kuiper heeft het ijs al gebroken, nu verwachten we de andere leden van de TVN.

Besloten bijeenkomst ten huize van dhr. Edgar (Gachi) Martijn

Op zaterdag 30 april hebben wij onze besloten bijeenkomst

Agenda buitenland

augustus 2006

19-26 Spaanse zomerschool in San Feliu de Quixol

oktober 2006

14-21 European School of Theosophy "Cracking the Esoteric Code" in Athene, met J. Algeo en E. Sahtouris

juli 2007

14-18 100-jarig bestaan Finse afdeling en Europees Congres in Helsinki: "Compassion - the Basis of Peace and Understanding". Eregast is Internationaal Presidente Radha Burnier. Sprekers uit diverse landen.

School of the Wisdom Adyar (alleen voor leden):

november 2006

6 t/m 17 'Spirituality in English Literature', Director: Prof. R. C. Tampi
20 nov t/m 1 dec 2006 'Spirituality in Spanish Literature', Director: Mrs. Dolores Gago

december 2006

4 t/m 15 'Spirituality in Marathi Literature', Director: Dr. Satish Inamdar

januari / februari 2007

4 jan t/m 5 feb 'New Insights into the Yoga Sutras', Director: Dr. Ravi Ravindra

Voor nadere inlichtingen over genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

gehouden voor leden en vaste belangstellenden. De bijeenkomst werd om 10 uur gehouden op Wishi 191 ten huize van dhr. Gachi Martijn. Er waren op deze morgen 8 personen aanwezig waarvan 5 leden en 3 belangstellenden.

In een eerder gehouden bestuursvergadering werd afgesproken welke thema's op die morgen besproken zou worden.

De voorzitter van het Centrum Theosofie Curaçao, dhr. Henk Schotte, opende de bijeenkomst en introduceerde mevrouw Wies Kuiper aan de aanwezigen. Daarna gaf hij de leiding over aan mevrouw Wies Kuiper, die de bijeenkomst verder verzorgde.

Belangrijke punten die op deze ochtend besproken werden zijn:

- Huishoudelijke regels
- Contributie van leden en vaste belangstellenden
- Het nagaan van de ledenbestand, om duidelijkheid te krijgen of de niet actieve leden

nog lid zijn van de theosofische vereniging.

Na het formele gedeelte hadden wij, van de groep, nog wat foto's gemaakt samen met mevrouw Wies Kuiper. Dhr. Gachi Martijn kwam met het voorstel om wat foto's te nemen met de Veeris berg als achtergrond. Deze foto symboliseert de gang of pad naar verlichting.

Beeldvorming: De Veerisberg staat pal achter het huis van dhr. Martijn en vormt samen met de twee andere bergen t.w. Zwarte berg en de Jacques Evertszberg, de Drie Gebroeders.

Echt iets dat men met eigen ogen moet aanschouwen.

Vertrek

Bon (pap = goed dan) mensen we zijn zo ver om afscheid te nemen. Zoals bij alles is er helaas ook een moment van afscheid. Dat was op 2 mei tegen 19.00 uur. Mevrouw Kuiper werd door het bestuur op Luchthaven Hato uitgezwaaid.

"Noemenswaardig"

O ja dat zijn we bijna vergeten. Het gebeurde bij de heer Wall

thuis op een zondagmiddag tegen een uur of vijf. Mevrouw Kuiper zat in de achtertuin waar veel vruchtenbomen zijn o.a. mangobomen, bananenplanten, zuurzakbomen, tamarindebomen, kokospalmen, te veel om op te noemen.

De heer Wall was die middag bezig met "zijn" bijen die hij als hobby houdt. Maar hij werd plots verrast door enkele bijen. Mevrouw Kuiper, een ware theosoofster, schoot meteen te hulp en dat vonden de bijen best leuk, want het werd een "love scenery" waarbij mevrouw Kuiper enkele mooie zoenen had gekregen die de volgende dag nog merkbaar waren.

Op koninginnedag ging mevrouw Kuiper de stad in, waar op die dag de gewoonte is om van als te doen. Onder andere vrijmarkt, muziek en dans.

Op arbeidersdag was een rondrit in de verpauperde en welvaart buurten ook aan de beurt. En niet te vergeten een etentje op de avond voor het vertrek. Het eten vond plaats buiten op het overdekte, weelderig begroeide terras vóór het Landhuis in een bistro-

achtige entourage, waar een prettig windje voor verkoeling zorgde. De keuken van Landhuis Daniel kan worden omschreven als een mix van de moderne Frans- Mediterrane keuken en de nouvelle Creole cuisine. Ook vegetariërs kunnen zich bijzonder thuis voelen in het aanbod van maaltijden en daarom kozen we hiervoor.

We sluiten met:
Theosofie verbreedert.

Samenstellers:
R. Wall:
andira@carib-online.net
H. Schotte: Scotua43@yahoo.com
R. Eugenio: riberteug@yahoo.com

School of the Wisdom 2006, een impressie

Het thema van de School: "Examining Mahayana Buddhism and Jiddu Krishnamurti's Teaching, a theosophical exploration into Insight and the nature of Emptiness" o.l.v. Trân-Thi-Kim-Diêu. Enkele jaren geleden was Trân-Thi-Kim-Diêu uitgenodigd om een School te houden over het Mahayana Boeddhisme. Door een gesprek destijds van enkele deelnemers met haar, kwam het idee op om Kim-Diêu te vragen een volgende School te leiden waarin de teaching van het Boeddhisme zou worden vergeleken met de teaching die J. Krishnamurti bracht. Dit resulteerde in het bovengenoemde onderwerp. Dat Kim-Diêu in staat is om moeilijke onderwerpen te be-

handelen, wisten we al. Dat ze in staat is deze onderwerpen aan te bieden aan mensen die zich op verschillende niveaus van denken bevinden, was voor mij een nieuwe ontdekking.

Toegegeven: de onderwerpen die ze behandelt, vragen veel van het denkvermogen van ieder van ons. Ze zijn zo gezegd niet makkelijke hapklare kost. Er wordt van je gevraagd mee te denken, vooral mee te onderzoeken. Je kunt niet half slapend de hele brij over je heen laten komen, maar je zult als het ware op het puntje van je stoel mee moeten gaan in de teaching die zich door middel van Kim-Diêu aan je ontvouwt. Kortom: je zult zélf heel hard moeten werken in zo'n soort onderwerp. Het mooie is echter dat, als je de vorige school over Mahayana Boeddhisme hebt gevolgd, het eenvoudiger lijkt om grip te krijgen op de termen uit het Boeddhisme, maar vooral om *achter* de woorden te luisteren. Want, zoals J. Krishnamurti al zei: "The word is not the thing."

Achtereenvolgens werden de volgende onderwerpen in gezamenlijkheid onderzocht: The doctrine of No-self en Action without motive/ Emptiness en Awareness/ Wisdom en choice-less Attention/ Wisdom, Emptiness, No-self/ Compassion en Otherness/ What is Insight?/ Meditation as a Way of Life.

's Middags waren er workshops waarin dieper kon worden ingegaan op vragen of opmerkingen van de deelnemers en waarin de deelnemers hun

eigen bijdrages konden leveren. Dit waren heel levendige bijeenkomsten, waarin duidelijk werd hoe de teaching ons allen raakte en bezighield.

's Avonds konden we kijken naar video's van J. Krishnamurti waarin o.a. "Living and Dying", op de zo authentieke wijze, J. K. eigen, werd besproken. Hierin kwam 'living in the now' op indringende wijze aan de orde. Ook was er een journalist die een vraaggesprek had met een Rinpoche aangaande meditatie. Voor mij werd door de video's, maar ook door de uitleg van Kim-Diêu, eens te meer duidelijk dat meditatie niet los staat van studeren en handelen: het is één gebeuren!

Kortom: het hele onderwerp van deze School werd vanuit boeddhistische hoek en vanuit de hoek van J. Krishnamurti benaderd. Aldus kon je zien dat de teaching, de aloude wijsheid, niet *van* iemand is, maar dat de aloude wijsheid *is*! Je kon zien dat, als je de aloude wijsheid eenzijdig benadert, je misschien het spoor bijster raakt, maar als je de aloude wijsheid vanuit steeds weer verschillende hoeken benadert, deze helderder voor je wordt en zich als het ware voor je geestesoog gaat ontvouwen. Dit was voor mij een adembenemende tocht! Een tocht die, zoals ik zag, nooit een einde neemt! Waarin, bij groeiend inzicht, Liefde zich kan openbaren. Niet het kleine misbruikte woordje 'liefde', maar LIEFDE: inherent aan heel dit bestaan.

Om de teaching over te kunnen brengen, moeten de spreker en de ontvanger beiden

over een heldere geest beschikken. Om te kunnen onderzoeken is een open mind nodig, maar ook onderscheidingsvermogen. Het wordt dan duidelijk dat een mind in verwarring niet helder kan denken. Het vraagt een mind die het kleine ego terzijde kan leggen, kan doorzien. Het vraagt om een stille, *waakzame* geest.

In één van de middagssessies werd de vraag gesteld: "What is het Dharma van menselijke wezens?" Eén van de 'antwoorden' was: "Dharma is alles wat bestaat in het veld van manifestatie. Alle Dharmas zijn Waarheid, omdat zij alle het Eeuwige zijn, Para-Brahman." Dit is een heel diepzinnig antwoord...

Heel indringend kwam ook het onderwerp "handeling zonder motief" aan de orde. Samen met Kim-Diêu zijn we hier diep op ingegaan.

Ik kan op dit moment niet anders zeggen dan dat de teaching van zowel het Boeddhisme als van J. Krishnamurti zo *logisch* is en daarom o zo *onontkoombaar!* Boeddhisme is géén religie, het is wetenschap! Zou je dit ook niet even zo goed van de benadering van J.K. kunnen zeggen...?

Beste lezer: als u niet bij deze school was, kom een volgende keer beslist wél! Ik

hoorde één deelnemer zeggen, iemand die al jaren lid is van de Vereniging: "Ik heb nog nooit zo'n diepe (profound) School meegemaakt."

Femmie Liezenga

European School of Theosophy in Athene, oktober 2006

De European School of Theosophy zal dit jaar haar school houden in Athene, Griekenland van 14-21 oktober. Het thema van de School is 'Cracking the Esoteric Code', met als gastsprekers de Internationale Vice President van de Theosophical Society, Prof. John Algeo, en Dr. Elisabet Sahtouris.

Prof John Algeo zal spreken over vijf verschillende codes voor een en dezelfde boodschap die achter de codes verborgen ligt. Deze codes zijn:
The Gnostic Code: What is a code?
The Alchemistical Code: Why do we use a code?
The Kabbalistic Code: What makes a code esoteric?
The Masonic Code: Why do we need an esoteric code?
The Fantastic Code: How do we go about cracking a code?

Elisabet Sahtouris is een evolutiebioloog, futurist, professor en auteur van o.a. *Earth Dance: 'Living Systems in Evolution*. Zij zal ons helpen te ontdekken dat wij leven in een bewust en levend universum van gematerialiseerde geest en verward zijn in een evolutionair proces waarin vijandige competitie plaats maakt voor een uitgebalanceerde samenwerking. Als we dat kunnen zien dan zal het ook duidelijk zijn dat de globalisering van de mensheid een natuurlijk, biologisch en evolutionair proces is.

Haar bijdragen zullen o.a. de volgende onderwerpen behandelen:

Why the scientific creation story leaves us feeling hopeless;
A spiritual based scientific model of Nature that reveals there is hope;
The value of self-interest in a holarchic model;
Nature's complex collaborative organism and systems;
Applications of spirit-based Nature to human endeavors;
Globalisation as our evolutionary imperative;
Why our future is bright despite (or because of) our crises.

Verdere informatie is te verkrijgen via de webpage: <http://euroschool.blavatskytrust.org.uk/> of bij het hoofdkantoor van de TVN.

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar gemaakt worden of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningeën of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en er naar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam

tel. (020) 676 56 72, fax (020) 675 76 57

e-mail: books@theosofie.nl, website: <http://www.theosofie.nl>

openingstijden: di. t/m vr. 13.00-17.30 uur, za. 13.00-17.00 uur
een boekenlijst wordt u op aanvraag toegestuurd

Drie Wegen, één Pad - De Stem van de Stilte, Licht op het Pad en Aan de Voeten van de Meester

H.P. Blavatsky, M. Collins, Alcyone (J. Krishnamurti)
224 blz., gebonden 2006

“De waarde van de verschijning van deze drie standaardwerken in de moderne wereld in de negentiende, vroeg twintigste eeuw valt niet eenvoudig te omschrijven. Met gemak kan evenwel worden gezegd dat zij mede aan de basis hebben gestaan van al wat men vandaag weet over de spirituele reis, het Pad, de verlichting, of de ultieme bevrijding uit het bestaan van aardse beperkingen. Zij geven lessen over ethiek, over de universeel geldende wet van compassie, over karma - of de wet van evenwicht - over hoe te handelen in onze zoektocht naar spiritualiteit. Hun doel beperkt zich niet tot een algemeen gevoel van welzijn, maar is uiteindelijk om een omvattend beeld te geven van de heiligheid van het leven en een helpende hand te zijn voor de innerlijke mens die worstelt om zijn ware gedaante aan de wereld te tonen.”

ISBN 90 6175 088 1

Prijs € 20,50

(Uitgeverij der Theosofische Vereniging in Nederland)

Echoes from the Gnosis

- Centennial Edition

G.R.S. Mead, J. Algeo (ed.), R. Gilbert (intr.), S. Hoeller (comm.)
545 pp., paperback 2006

“Long before the mid-twentieth-century discovery of the Nag Hammadi Library, G.R.S. Mead had translated ancient Gnostic texts. Here in one book is the entire collection of his eleven volumes which were first published between 1906 and 1908. Each text has added historical background, source information, literary comment, and spiritual interpretation. Mead, who devoted his life to esoteric studies and was a pioneer in the Gnostic revival, uniquely understood the complex symbolism of his subject.”

ISBN 0 8356 0841 7
(Quest)

Prijs € 25,00

Deze boeken zijn ook verkrijgbaar bij boekhandel Au Bout du Monde,
Singel 313, 1021 WJ Amsterdam, tel. (020) 625 13 97

